

महाराष्ट्र शासन

वित्तविषयक विवरणपत्र FINANCIAL STATEMENT

(अर्थसंकल्प)
(BUDGET)

OF THE
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
FOR THE YEAR

२०२२-२०२३
2022-2023

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०२(१) अन्वये विधानमंडळास सादर
Presented to the Legislature under Article 202(1)
of the Constitution of India

वित्तविषयक विवरणपत्र
FINANCIAL STATEMENT

(अर्थसंकल्प)
(BUDGET)
OF THE
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
FOR THE YEAR
२०२२-२०२३
2022-2023

[भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०२(१) अन्वये विधानमंडळास सादर]
[Presented to the Legislature under Article 202(1)
of the Constitution of India]

महाराष्ट्र शासन
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

वित्तविषयक विवरणपत्र (अर्थसंकल्प), २०२२-२०२३
FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 2022-2023

अनुक्रमणिका
CONTENTS

	PAGE
प्रास्ताविक टीप	3
INTRODUCTORY NOTE	

प्रत्यक्ष रकमा २०२०-२०२१, अर्थसंकल्प व सुधारलेले अंदाज २०२१-२०२२ आणि २०२२-२०२३ चे अर्थसंकल्पीय अंदाज यांचे प्रधान शीर्षवार आकडे दर्शविणारी विवरणपत्रे	39
---	----

STATEMENTS SHOWING MAJOR HEAD-WISE FIGURES OF ACTUALS 2020-2021, BUDGET AND REVISED ESTIMATES 2021-2022 AND BUDGET ESTIMATES 2022-2023.

प्रास्ताविक टीप

शासकीय लेख्यांचे खाली दर्शविल्याप्रमाणे तीन भाग आहेत :—

भाग एक	..	..	..	एकत्रित निधी
भाग दोन	..	..	..	आकस्मिकता निधी
भाग तीन	..	..	..	लोक लेखा

राज्याचा एकत्रित निधी हा महसुली जमा, राज्य शासनाने उभारलेली कर्जे व शासनाने दिलेल्या कर्जांची व आगाऊ रक्कमांची वसुली या सर्वांचा मिळून बनतो व त्यातून शासनाच्या विविध कार्यांवर होणारा खर्च भागवला जातो. त्याकरिता, वित्तीय वर्षाच्या प्रारंभापूर्वी विधानमंडळापुढे आवश्यक त्या अनुदानांसाठी मागण्या प्रस्तुत केल्या जातात आणि वित्तीय वर्षाच्या कालावधीत वेळोवेळी पूरक मागण्याही सादर केल्या जातात. विधानमंडळाने अशा रीतीने संमत केलेली अनुदाने, विनियोजन अधिनियमात किंवा पूरक विनियोजन अधिनियमात अंतर्भूत करून त्याद्वारे एकत्रित निधीतून खर्चासाठी आवश्यक ती विनियोजने प्राधिकृत करण्यात येतात. ही अनुदाने मंत्रालयाच्या संबंधित प्रशासनिक विभागांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्रत्येक प्रधान लेखाशीर्षाच्या संबंधात विभागवार देण्यात येतात. मात्र इमारतींची बांधकामे, आदिवासी घटक कार्यक्रम यावरील खर्च आणि प्रादेशिक असमतोल दूर करण्यासाठी असलेल्या योजनांतर्गत तरतुदी यासाठी मंत्रालयाच्या संबंधित विभागांखाली संयुक्त मागणीची रक्कम मिळविणे शक्य नसेल त्याबाबतीत आवश्यक त्या तरतुदी संबंधित कार्यात्मक प्रधान शीर्षाखाली स्वतंत्रपणे दाखविण्यात आल्या आहेत.

२. तथापि, वर्षभरामध्ये काही वेळा खर्चाच्या विवक्षित बाबींकरिता केलेली तरतूद अपूरी असल्याचे आढळून येते किंवा अर्थसंकल्पात ज्यासाठी तरतूद करण्यात आलेली नसेल अशा काही तातडीच्या आणि निकडीच्या बाबींवर खर्च करावा लागतो. अशा प्रसंगी, त्याच अनुदानातील इतर बाबींखाली बचत उपलब्ध असल्यास, त्या बचतीचे पुनर्विनियोजन करून खर्चाच्या मान्यताप्राप्त बाबींच्या संबंधातील अतिरिक्त खर्च भागवण्याचे अधिकार शासनाला प्रदान करण्यात आलेले आहेत. अशा बचतीच्या रकमा उपलब्ध नसतील किंवा खर्चाच्या एखाद्या नवीन बाबीसाठी वित्त व्यवस्था करावयाची असेल त्या बाबतीत, विधानमंडळाची मान्यता मिळण्याच्या अपेक्षेने संविधानाच्या अनुच्छेद २६७ (२) अन्वये स्थापण्यात आलेल्या आकस्मिकता निधीतून खर्च प्रथमतः भागविला जातो. विधानमंडळाची मान्यता मिळण्याच्या अपेक्षेने करण्यात आलेल्या खर्चाच्या सर्व तपशिलांसह, पूरक मागण्या विधानमंडळाला सादर करून आकस्मिकता निधीतून काढलेल्या रकमांची निधीत भरपाई केली जाते.

३. शासकीय लेख्यांच्या तिस-या भागात, म्हणजे लोकलेख्यात सरकारी पैशासंबंधी वर नमूद केलेल्या व्यवहारांव्यतिरिक्त इतर व्यवहारांची नोंद केली जाते. हे व्यवहार शासनाने उभारलेल्या राखीव निधीसंबंधीचे असतात. तसेच, शासनाशी व्यवहार करताना लोकांनी तात्पुरत्या ठेवी म्हणून ठेवलेल्या रकमा, स्थानिक संस्थांच्या ठेवी यांसारख्या बँक व्यवसायाच्या स्वरूपाच्या व्यवहारांची आणि निरनिराळी शासने किंवा राज्य शासनाची विविध कोषागरे यांच्यामधील वित्त प्रेषणाच्या व्यवहारांची नोंद देखील लोक लेख्यात केली जाते. राज्याच्या अतिरिक्त रोख शिल्लकीची गुंतवणुकही याच लेख्यातून केली जाते.

४. सन १९८१-८२ या वर्षापासून केंद्र सरकारचा अर्थसंकल्प संसदेला सादर झाल्यानंतर राज्य शासनाचा अर्थसंकल्प राज्य विधानमंडळाला सादर केला जाण्याची प्रथा आहे. सर्वसाधारणपणे खर्चाच्या नवीन बाबींसाठीच्या तरतुदीचा समावेश असलेला संपूर्ण अर्थसंकल्प सादर केला जातो. सन २०२२-२०२३ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजामध्ये कायम स्वरूपाच्या खर्चासाठी व विद्यमान खर्चाच्या पातळीवर साधारण वाढ गृहीत धरून अगोदरच कार्यान्वित असलेल्या योजनांसाठी तसेच अर्थसंकल्पीय जापनामध्ये समाविष्ट केलेल्या नवीन योजनांसाठीही तरतूद केलेली आहे.

५. सन २०२०-२१ चे सुधारलेले अंदाज आणि प्रत्यक्ष रकमा यातील फरक, २०२१-२०२२ चे अर्थसंकल्पीय अंदाज आणि सुधारलेले अंदाज व २०२२-२०२३ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पाची वैशिष्ट्ये यांचा तपशील पुढे दिला आहे:-

एक - प्रत्यक्ष रकमा, २०२०-२०२१

महसूली विभाग

सन २०२०-२१ मध्ये सुधारित अंदाजात रु.४६,१७७.५९ कोटी एवढी घट अंदाजलेली असताना प्रत्यक्षात रु.४१,१४१.८५ कोटी एवढी घट दिसून आली.

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०२०-२०२१	प्रत्यक्ष रकमा २०२०-२०२१	सुधारणा (+) घट (-)
जमा रकमा	..	२,८९,४९७.७७	२,६९,४६७.९१
खर्च	..	३,३५,६७५.३६	३,१०,६०९.७६
शिल्लक (+) तूट (-)	..	(-) ४६,१७७.५९	(-) ४१,१४१.८५
			(+) ५,०३५.७४

याविषयीची तपशीलवार विभागणी पुढीलप्रमाणे आहे.

(ए) जमा रकमा—

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०२०-२०२१	प्रत्यक्ष रकमा २०२०-२०२१	तफावत
	२०२१		
(ए) कर महसूल ..	२,१८,२६२.६४	२,००,७५८.९९	(-) १७,५०३.६५
(बी) करेतर महसूल ..	१५,१४७.०५	१५,९७५.४६	८२८.४१
(सी) सहायक अनुदाने व अंशदाने ..	५६,०८८.०८	५२,७३३.४६	(-) ३,३५४.६२
एकूण ..	२,८९,४९७.७७	२,६९,४६७.९१	(-) २०,०२९.८६

महसूली जमेच्या बाबतीत सुधारलेले अंदाज रु. २,८९,४९७.७७ कोटी इतके असताना प्रत्यक्ष जमा रु. २,६९,४६७.९१ कोटी इतकी झाल्यामुळे जमेत रु. २०,०२९.८६ कोटी इतकी घट झालेली आहे.

(ए) कर महसूल याखालील वाढ प्रामुख्याने “००३०, मुद्रांक व नोंदणी फी (रु.३,४२७.७१ कोटी)”, “००२१, निगम कराव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर (रु. १,३८६.८८ कोटी)”, “००२०, निगम कर (रु. १,२९६.१६ कोटी)”, “००२८, उत्पन्न व खर्च यावरील इतर कर (रु. ४७३.५८ कोटी)”, “००४१, वाहनांवरील कर (रु. ४५५.१२ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(ए) कर महसूल याखालील घट प्रामुख्याने “०००६, राज्य वस्तु व सेवा कर (रु. १८,०५१.४४ कोटी)”, “००४३, वीजेवरील कर व शुल्क (रु. २,८४५.५९ कोटी)”, “००४२, माल व उतारुंवरील कर (रु. १,५८६.७० कोटी)”, “००२९, जमीन महसूल (रु. ९३७.३६ कोटी)”, “००४०, विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर (रु. ८४०.२४ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(बी) करेतर महसूल याखालील वाढ प्रामुख्याने “०८५३, अलोहयुक्त खाणकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग (रु.१,८८०.५५ कोटी)”, “०२५०, इतर सामाजिक सेवा (रु. ६८०.४६ कोटी)”, “०२१७, नगर विकास (रु. ४३९.०९ कोटी)”, “०२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता (रु. २१९.६९ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(बी) करेतर महसूल याखालील घट प्रामुख्याने “०७००, मोठे पाटबंधारे (रु.१,२६८.०३ कोटी)”, “००४९, व्याजाच्या जमा रकमा (रु.१,१७८.१४ कोटी)”, “०८०१, वीज (रु.४०६.९६ कोटी)”, “०७०१, मध्यम पाटबंधारे (रु.१६७.४२ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(सी) सहायक अनुदाने व अंशदाने याखालील घट “१६०१, केंद्र शासनाकडून सहायक अनुदाने (रु. ३,३५४.६२ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(बी) खर्च -

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०२०-२०२१	प्रत्यक्ष रकमा २०२०-२०२१	तफावत
(ए) सर्वसाधारण सेवा ..	१,०६,९७२.५८	१,०३,८५३.७५	(-) ३,११८.८३
(बी) सामाजिक सेवा ..	१,४२,४०७.६०	१,२२,०२३.४४	(-) २०,३८४.१६
(सी) आर्थिक सेवा ..	६४,६११.५४	६४,३३६.१९	(-) २७५.३५
(डी) सहायक अनुदाने व अंशदाने ..	२१,६८३.६४	२०,३९६.३८	(-) १,२८७.२६
एकूण ..	३,३५,६७५.३६	३,१०,६०९.७६	(-) २५,०६५.६०

महसूली खर्चाच्या बाबतीत सुधारलेले अंदाज रु. ३,३५,६७५.३६ कोटी इतके असताना प्रत्यक्ष खर्च रु. ३,१०,६०९.७६ कोटी इतका झाल्यामुळे खर्चात रु. २५,०६५.६० कोटी इतकी घट झालेली आहे.

(ए) सर्वसाधारण सेवा यामधील वाढ “२०४८, ऋण कमी करणे व ऋण प्रतिबंधन यासाठी विनियोजन (रु.५००.०० कोटी)”, “२०७१, निवृत्तीवेतन व इतर सेवानिवृत्ती लाभ (रु.४३४.०५ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(ए) सर्वसाधारण सेवा यामधील घट प्रामुख्याने “२०५५, पोलीस (रु.१,८४०.४२ कोटी)”, “२०५३, जिल्हा प्रशासन (रु.५८३.७० कोटी)”, “२०१४, न्यायदान (रु.४१०.५६ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(बी) सामाजिक सेवा यामधील वाढ प्रामुख्याने “२२४५, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य (रु.१५४.६६ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(बी) सामाजिक सेवा यामधील घट प्रामुख्याने “२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण (रु.३,६२६.३३ कोटी)”, “२२१५, पाणीपुरवठा व स्वच्छता (रु.३,३०३.८९ कोटी)”, “२२१६, गृहनिर्माण (रु.३,२१४.०३ कोटी)”, “२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण (रु.२,७३९.८४ कोटी)”, “२२१७, नगरविकास (रु.२,२३६.८९ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(सी) आर्थिक सेवा यामधील वाढ प्रामुख्याने “२४३५, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम (रु. ९,४७७.८७ कोटी)”, “२७०१, मोठे व मध्यम पाटबंधारे (रु. ३०८.९६ कोटी)”, “२४२५, सहकार (रु. २९३.५३ कोटी)”, “३४५१, सचिवालयीन- आर्थिक सेवा (रु. २९२.१७ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(सी) आर्थिक सेवा यामधील घट प्रामुख्याने “२५०५, ग्रामीण रोजगार (रु. ३,२३१.६९ कोटी)”, “२५१५, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम (रु. १,९२९.३९ कोटी)”, “२४०१, पीक संवर्धन (रु. १,२०९.५० कोटी)”, “३४५२, पर्यटन (रु. ९६४.२५ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(डी) सहायक अनुदाने व अंशदाने यामधील घट प्रामुख्याने “३६०४, स्थानिक संस्था व पंचायत राज संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे (रु. १२,८७.२६ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

भांडवली लेखा

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०२०-२०२१	प्रत्यक्ष रकमा २०२०-२०२१	तफावत
(ए) सर्वसाधारण सेवा ..	२,८१८.१५	१,४९६.३९	(-) १,३२१.७६
(बी) सामाजिक सेवा ..	४,५९८.०५	३,५९३.२४	(-) १,००४.८१
(सी) आर्थिक सेवा ..	३३,८५९.२६	२४,५९७.०७	(-) ९,२६२.१९
एकूण ..	४१,२७५.४६	२९,६८६.७०	(-) ११,५८८.७६

महसुली लेख्याबाहेरील भांडवली खर्चाच्या बाबतीत सुधारलेले अंदाज रु. ४१,२७५.४६ कोटी इतके असताना प्रत्यक्ष खर्च रु. २९,६८६.७० कोटी इतका झाल्यामुळे खर्चात रु. ११,५८८.७६ कोटी इतकी घट झालेली आहे.

(ए) सर्वसाधारण सेवेच्या भांडवली खर्चात झालेली घट ही प्रामुख्याने “४०५९, सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च (रु.८८०.१२ कोटी)”, “४०५५, पोलीसांवरील भांडवली खर्च (रु. ३३५.०४ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(बी) सामाजिक सेवांचा भांडवली लेखा यामधील घट प्रामुख्याने “४२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च (रु. ४५२.४१ कोटी)”, “४२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण यावरील भांडवली खर्च (रु. १६५.५६ कोटी)”, “४२१६, गृहनिर्माणावरील भांडवली खर्च (रु. १६२.२७ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

(सी) आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा यामधील घट प्रामुख्याने “४४०८, अन्न साठवण व वखार यावरील भांडवली खर्च (रु. ३,२९२.४७ कोटी)”, “४७०१, मोठे व मध्यम पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च (रु. २,०१३.४५ कोटी)”, “५०५४, मार्ग व पूल यावरील भांडवली खर्च (रु. १,२४५.६१ कोटी)”, “४४०२, मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च (रु. १,१२२.८९ कोटी)”, “४७०२, लहान पाटबंधा-यांवरील भांडवली खर्च (रु. ८५५.७७ कोटी)” या प्रधानशीर्षाखाली दिसून येते.

ऋण विभाग

जमा रकमा -

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०२०-२०२१	प्रत्यक्ष रकमा २०२०-२०२१	तफावत
(इ)सरकारी ऋण ..	१,४७,५७२.६४	१,१८,५१५.९१	(-) २९,०५६.७३
(एफ)कर्जे व आगाऊ रकमा ..	२,३०९.२५	१,६१२.३४	(-) ६९६.९१
एकूण ..	१,४९,८८१.८९	१,२०,१२८.२५	(-) २९,७५३.६४

सरकारी ऋणांखालील (जमा) रु. १,४७,५७२.६४ कोटी इतके सुधारलेले अंदाज होते. त्यांच्या तुलनेत प्रत्यक्ष जमा रकमा रु. १,१८,५१५.९१ कोटी इतक्या आहेत. यामध्ये रु. २९,०५६.७३ कोटींची घट झालेली दिसून येते तर कर्ज व आगाऊ रकमा (जमा) यामध्ये रु. ६९६.९१ कोटींची घट दिसून येते.

खर्च-

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज २०२०-२०२१	प्रत्यक्ष रकमा २०२०-२०२१	तफावत
(इ)सरकारी ऋण ..	५७,८८६.७४	५७,५८६.५४	(-) ३००.२०
(एफ)कर्जे व आगाऊ रकमा ..	२,५५२.९५	२,३४१.८५	(-) २११.१०
एकूण ..	६०,४३९.६९	५९,९२८.३९	(-) ५११.३०

सरकारी ऋण (खर्च) रु. ५७,८८६.७४ कोटी इतके सुधारलेले अंदाज होते. त्यांच्या तुलनेत प्रत्यक्ष रकमा रु.५७,५८६.५४ कोटी इतक्या आहेत. यामध्ये रु. ३००.२० कोटी इतकी घट झालेली दिसून येते. तर कर्जे व आगाऊ रकमा (खर्च) यामध्ये रु. २११.१० कोटींची घट दिसून येते.

दोन-सुधारलेले अंदाज, २०२१-२०२२

एकूण वित्तीय स्थिती

२०२१-२२ च्या अर्थसंकल्पात एकूण रु. ५५४.५४ कोटी इतकी तूट अपेक्षित होती. खाली दिलेल्या विवरणपत्रातील स्तंभ (३) मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे २०२१-२२ च्या सुधारीत अंदाजात रु. ७३६०.७८ कोटी इतकी तूट दिसून येते :-

(१)	(रुपये कोटीत)	
	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२१-२०२२ (२)	सुधारलेले अंदाज २०२१-२०२२ (३)
महसुली लेखा --		
महसुली जमा	३६८९८६.८६	३६२१३२.५०
महसुली खर्च	३७९२१२.००	३९२८५७.००
महसुली शिल्लक (+) / तूट (-)	-१०२२५.१४	-३०७२४.५०
भांडवली लेखा -		
जमा -		
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	१२०५५०.००	८७७१८.००
केंद्र शासनाकडून मिळालेली कर्जे	२०१५.९४	१६६२६.६७
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	२३३२.३५	२३३२.३५
लोकलेखा - इतर	६९१६४५.३७	६३९०९१.७९
एकूण - जमा	८१६५४३.६५	७४५७६८.८१
खर्च -		
भांडवली खर्च (निव्वळ)	५५६१३.०४	५७७६१.४२
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	४४९१५.१८	४१८७५.७१
केंद्र शासनाकडून मिळालेली कर्जे	१२१५.४४	१२१५.४४
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	३१३५.००	२९२८.४१
लोकलेखा - इतर	७०१४१२.३३	६११२४७.७२
एकूण - खर्च	८०६२९१.००	७१५०२८.७०
भांडवली लेखावरील शिल्लक (+) / तूट (-)	१०२५२.६५	३०७४०.११
शिल्लक (+) / तूट (-)	२७.५१	१५.६१
सुरुवातीची शिल्लक	-५८२.०५	-७३७६.३९
शिल्लक (+) / तूट (-)	-५५४.५४	-७३६०.७८

सुधारलेले अंदाज २०२१-२०२२

महसुली विभाग

जमेच्या व खर्चाच्या अर्थसंकल्पीय अंदाज व सुधारीत अंदाज यांमध्ये अपेक्षित असलेल्या तफावतीच्या प्रमुख बाबी आणि त्याबाबतची संक्षिप्त स्पष्टीकरणे खालील विवरणपत्रात दर्शविली आहेत.—

(रुपये कोटीत)

प्रधान शीर्ष	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२१- २०२२	सुधारलेले अंदाज २०२१- २०२२	तफावत वाढ(+) घट(-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
जमा				
०००५, केंद्रीय वस्तु व सेवा कर.(सीजीएसटी)	१३५८४.५७	१५३२१.५०	१७३६.९३	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील करवितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
०००६, राज्य वस्तु व सेवा कर (एसजीएसटी)	११७८०७.००	१०७८०७.००	-१००००.००	कोविड-१९ महामारीमुळे कर संकलनामध्ये अपेक्षित वृद्धी दिसून येत नसल्याने.
००२०, निगम कर	१२२३२.४८	१४६०४.७५	२३७२.२७	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील करवितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
००२१, निगम कराव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	१२४३०.५०	१४०६६.३९	१६३५.८९	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील करवितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
००२९, जमीन महसूल	४०००.००	२२००.००	-१८००.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत. कोविड -१९ महामारीमुळे महसूलात घट आहे.
००३०, मुद्रांक व नोंदणी फी	३२०००.००	२९५००.००	-२५००.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत. कोविड -१९ महामारीमुळे महसूलात घट आहे.
००३७, सीमा शुल्क	२५४०.४४	२३२४.५९	-२१५.८५	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील करवितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
००३८, संघ उत्पादन शुल्क	१२३०.२४	६७६.६३	-५५३.६१	सुधारित अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील करवितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
००३९, राज्य उत्पादन शुल्क	१९५००.००	१८०००.००	-१५००.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत. कोविड -१९ महामारीमुळे महसूलात घट आहे.
००४०, विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर	४४०००.००	४५०००.००	१०००.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत.
००४१, वाहनांवरील कर	१००००.००	९१५०.००	-८५०.००	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत. कोविड -१९ महामारीमुळे महसूलात घट आहे.

प्रधान शीर्ष	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२१- २०२२	सुधारलेले अंदाज २०२१- २०२२	तफावत वाढ(+) घट(-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
००४९, व्याजाच्या जमा रकमा	२७०७.७२	१४५७.०७	-१२५०.६५	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत.
०२१६, गृहनिर्माण	२०९०.३५	५००.००	-१५९०.३५	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत. कोविड-१९ महामारीमुळे महसूलात घट आहे.
०२१७, नगर विकास	५८९७.५९	३६२२.००	-२२७५.५९	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत. कोविड -१९ महामारीमुळे महसूलात घट आहे.
०७००, मोठे पाटबंधारे	३४१३.२७	१५००.००	-१९१३.२७	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत.
०८५३, अलोहयुक्त, खाणकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग	५९२८.३०	३८६०.००	-२०६८.३०	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष जमेच्या कलांवर आधारित आहेत.
खर्च				
२०४१, वाहनांवरील कर	१९०५.९२	३०१८.०९	१११२.१७	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या बांधील खर्चासाठी अतिरिक्त निधीची तरतूद करावी लागल्यामुळे.
२०५५, पोलीस	२०९७९.४०	१८३०४.४३	-२६७४.९७	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारित आहेत.
२०७०, इतर प्रशासनिक सेवा	३०९३.८८	७१४.८७	-२३७९.०१	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारित आहेत.
२०७१, निवृत्तिवेतन व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	३४४२८.४५	३८०२६.७३	३५९८.२९	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारित आहेत.
२२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	१५४६०.९३	२१३३३.७१	५८७२.७८	कोविड-१९ महामारीमुळे निर्माण झालेल्या समस्यांचा सामना करण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य व्यवस्थेसाठी अतिरिक्त निधीची तरतूद करावी लागल्यामुळे.
२२१५, पाणीपुरवठा व स्वच्छता	५८५९.७८	९०६४.३६	३२०४.५८	नागरी पाणीपुरवठा योजनांसाठी घेण्यात आलेल्या कर्जाच्या परतफेडीसाठी व जल जीवन अभियानासाठी अतिरिक्त निधीची तरतूद करावी लागल्यामुळे.
२२१६, गृहनिर्माण	५८३८.५४	३४०२.३५	-२४३६.१९	कार्यक्रमांतर्गतच्या सुधारित निधी वाटपावर आधारित.
२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	६१३१.६०	८२७४.६१	२१४३.०१	कोविड-१९ महामारीच्या काळात अधिकचा निधी उपलब्ध करून देण्यात आल्याने.

(रुपये कोटीत)

प्रधान शीर्ष	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२१- २०२२	सुधारलेले अंदाज २०२१- २०२२	तफावत वाढ(+) घट(-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
२२३६, पोषणआहार	३५२०.०१	५०५०.०२	१५३०.०१	कार्यक्रमांतर्गतच्या सुधारित निधी वाटपावर आधारित.
२२४५, नैसर्गिक आपत्तींच्या निवारणासाठी सहाय्य	६६८६.५०	९९८५.५१	३२९९.०१	पूर परिस्थिती व कोविड-१९ महामारीसाठी निधीचे वाटप करण्यासाठी अतिरिक्त निधीची तरतूद करावी लागल्यामुळे.
२५१५, इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	६७९८.०९	७८२६.७९	१०२८.७०	कार्यक्रमांतर्गतच्या सुधारित निधी वाटपावर आधारित.
२८०१, वीज	८९६४.००	१२०५१.२५	३०८७.२५	राज्यातील कृषीपंप, यंत्रमाग, वस्त्रोद्योग तसेच औद्योगिक ग्राहकांना वीज प्रशुल्कामध्ये सवलत देण्यासाठी अतिरिक्त निधीची तरतूद केल्यामुळे.
२८५२, उद्योग	३४०२.९५	५४२२.००	२०१९.०५	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारित आहेत.
३०५४, मार्ग व पूल	६७६४.०४	७०१६.१३	२५२.०९	केंद्रीय मार्ग निधी व राज्य क्षेत्रातील दळणवळण, रस्ते व रेल्वे सुरक्षा कामे यासाठी अधिकचा निधी उपलब्ध करून दिल्यामुळे.
३४५२, पर्यटन	१७२४.९३	११०९.२५	-६१५.६९	सुधारित अंदाज वर्षभरातील प्रत्यक्ष खर्चाच्या कलांवर आधारित आहेत.

भांडवली विभाग

अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०२१-२०२२ रु. ५५,६१३.०४ कोटी आहेत तर २०२१-२०२२ चे सुधारलेले अंदाज रु. ५७,७६१.४२ कोटी आहेत. ते खालीलप्रमाणे :

(रुपये कोटीत)

	अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०२१-२०२२	सुधारलेले अंदाज, २०२१-२०२२
(अ) अन्नधान्याच्या व्यवहारासंबंधातील भांडवली खर्च	२,५७३.४७	१,४४८.७७
(ब) अन्नधान्याच्या व्यवहाराव्यतिरिक्त इतर योजनांवरील भांडवली खर्च	५३,०३९.५७	५६,३१२.६५
एकूण . .	५५,६१३.०४	५७,७६१.४२

अन्नधान्य व्यवहाराव्यतिरिक्त इतर भांडवली खर्चात रु. ३२७३.०८ कोटी इतकी वाढ दिसून येते. कर्जे व आगाऊ रकमा (जमा) याकरिता अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२१-२०२२ रु. २,३३२.३५ कोटी एवढे असून सुधारलेले अंदाज २०२१-२०२२ रु. २,३३२.३५ कोटी एवढे आहेत. कर्जे व आगाऊ रकमा याखालील संवितरणासाठी अर्थसंकल्पीय अंदाज रु. ३,१३५.०० कोटी व सुधारलेले अंदाज रु. २,९२८.४१ कोटी इतके असून खर्चात रु. २०६.५९ कोटी इतकी घट दिसून येते.

अर्थसंकल्प २०२२-२०२३

महसुली विभाग

सन २०२२-२०२३ च्या अर्थसंकल्पात करांच्या दरांच्या विद्यमान पातळीच्या आधारावर, महसुली लेख्यात रु. २४३५२.९० कोटींची तूट दिसून येते. अर्थसंकल्पीय अंदाज पुढीलप्रमाणे आहेत :-

(रुपये कोटीत)

एक - महसुली जमा

ए. कर महसूल

(अ) वस्तु व सेवा कर	१३६८३८.९१
(ब) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर	३४७१४.२४
(क) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर	३५९९९.४३
(ड) वस्तु व सेवा याव्यतिरिक्त विक्रेय वस्तु व सेवा यांवरील कर	१००५६०.८८
एकूण - ए. कर महसूल	३०८११३.४६

बी. करेतर महसूल

(अ) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा	३२४४.१३
(ब) सर्वसाधारण सेवा	३६१६.६६
(क) सामाजिक सेवा	९९०७.७९
(ड) आर्थिक सेवा	१०३५९.५५
एकूण - बी. करेतर महसूल	२७१२८.१३

सी. सहायक अनुदाने व अंशदाने -

(अ) केंद्र सरकारकडून सहायक अनुदाने -	
(१) केंद्रीय योजना आणि केंद्र पुरस्कृत योजनांकरिता	४३५७६.४७
(२) वित्त आयोगाची अनुदाने	११५१९.२४
(३) राज्यांना इतर अनुदाने	१३०८९.९२
एकूण - सी. सहायक अनुदाने व अंशदाने -	६८१८५.६४
एकूण-एक— महसुली जमा	४०३४२७.२२

दोन - महसुली खर्च -

(अ) सर्वसाधारण सेवा	१४४२४७.१९
(ब) सामाजिक सेवा	१८२८२३.७९
(क) आर्थिक सेवा	७२५२२.३०
(ड) सहायक अनुदाने व अंशदाने	२८१८६.८४
एकूण - दोन—महसुली खर्च	४२७७८०.१२
शिल्लक (+) / तूट (-)	-२४३५२.९०

सुधारलेले अंदाज, २०२१-२२ व अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०२२-२०२३ यांची तुलना खालीलप्रमाणे आहे :-

(रुपये कोटीत)

	सुधारलेले अंदाज, २०२१-२०२२	अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०२२-२०२३
महसुली जमा	३६२१३२.५०	४०३४२७.२२
महसुली खर्च	३९२८५७.००	४२७७८०.१२
शिल्लक (+) / तूट (-)	-३०७२४.५०	-२४३५२.९०

अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२२-२०२३

महसुली विभाग

सुधारीत अंदाज व जमेच्या व खर्चाच्या अर्थसंकल्पीय अंदाज यांमध्ये अपेक्षित असलेल्या तफावतीच्या प्रमुख बाबी आणि त्याबाबतची संक्षिप्त स्पष्टीकरणे खालील विवरणपत्रात दर्शविली आहेत.—

(रुपये कोटीत)

प्रधान शीर्ष	सुधारलेले अंदाज २०२१-२०२२	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२२- २०२३	तफावत वाढ(+) घट(-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
जमा				
०००५, केंद्रीय वस्तु व सेवा कर.(सीजीएसटी)	१५३२१.५०	१६९३८.९१	१६१७.४१	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील करवितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
०००६, राज्य वस्तु व सेवा कर (एसजीएसटी)	१०७८०७.००	११९९००.००	१२०९३.००	सर्वसाधारण वाढ.
००२०, निगम कर	१४६०४.७५	१६१०७.६५	१५०२.९०	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील करवितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
००२१, निगम कराव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	१४०६६.३९	१५५५६.५९	१४९०.२०	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील करवितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
००२८, उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	२५००.००	३०५०.००	५५०.००	अर्थसंकल्पीय अंदाज केंद्रीय अर्थसंकल्पातील करवितरण अंदाजावर आधारित आहेत.
००२९, जमीन महसूल	२२००.००	४०००.००	१८००.००	कर संकलनात सुधारणा होण्यासाठी उपाययोजना व शासकीय जमिनीचा सुयोग्य वापर करून अतिरिक्त महसूल गोळा होणे अपेक्षित आहे.
००३०, मुद्रांक व नोंदणी फी	२९५००.००	३२०००.००	२५००.००	महसुलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.
००३९, राज्य उत्पादन शुल्क	१८०००.००	२२०००.००	४०००.००	महसुलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.
००४०, विक्री, व्यापार इत्यादीं वरील कर	४५०००.००	५०२००.००	५२००.००	महसुलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.

प्रधान शीर्ष	सुधारलेले अंदाज २०२१-२०२२	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२२- २०२३	तफावत वाढ(+) घट(-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
००४१, वाहनांवरील कर	९१५०.००	१०५००.००	१३५०.००	महसुलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.
००४३, वीजेवरील कर व शुल्क	१०४०४.००	११४४४.४०	१०४०.४०	महसुलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.
००४९, व्याजाच्या जमा रकमा	१४५७.०७	२८४३.११	१३८६.०४	गुंतवणुकीवरील व्याजाच्या अपेक्षित वाढीवर आधारित अर्थसंकल्पीय अंदाज.
०२१७, नगर विकास	३६२२.००	५९००.००	२२७८.००	अतिरिक्त चटई निर्देशांक व अतिरिक्त वाढीव प्रीमियम दर आकारणी मधून वाढीव महसूल अपेक्षित आहे.
०७००, मोठे पाटबंधारे	१५००.००	३४००.००	१९००.००	पाणी वापर शुल्क व त्याबाबतच्या थकीत रकमांच्या वसुलीतून अधिक महसूल मिळणे अपेक्षित आहे.
०८५३, अलोहयुक्त, खाणकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग	३८६०.००	४९७५.००	१११५.००	महसुलातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारित आहेत.
खर्च				
२०४१, वाहनांवरील कर	३०१८.०९	१९३१.१४	-१०८६.९५	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या बांधील खर्चासाठी राज्य शासनाने एक वेळची बाब म्हणून अधिकचा निधी वितरित केला होता.
२०४९, व्याजप्रदाने	४१२८७.००	४६७६३.२३	५४७६.२३	कोविड-१९ महामारीच्या कालावधीत महसूली उत्पन्नात घट होवून कर्ज वृद्धी झाल्यामुळे व्याज प्रदानात वाढ झाली आहे.
२०५५, पोलीस	१८३०४.४३	२३९१५.५९	५६११.१६	मुख्यत्वेकरून वेतन व वेतनेतर खर्चात वाढ झाल्यामुळे.
२०७०, इतर प्रशासनिक सेवा	७१४.८७	२३५६.८९	१६४२.०२	मुख्यत्वेकरून वेतन व वेतनेतर खर्चात वाढ झाल्यामुळे.

प्रधान शीर्ष	सुधारलेले अंदाज २०२१-२०२२	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२२- २०२३	तफावत वाढ (+) घट (-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
२०७१, निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	३८०२६.७३	४५५११.७५	७४८५.०२	सेवानिवृत्ती वेतन व इतर सेवानिवृत्ती दायित्वांमध्ये वाढ अपेक्षित असल्याने.
२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण	६७०८७.८१	७५१८२.५०	८०९४.६९	वेतन व वेतनेतर खर्चातील अपेक्षित वाढीवर अर्थसंकल्पीय अंदाज आधारीत आहेत.
२२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वज- निक आरोग्य	२१३३३.७१	१८४५९.३५	-२८७४.३६	कोविड-१९ महामारीमुळे आरोग्य यंत्रणेसाठी अतिरिक्त निधीची तरतूद करावी लागली होती.
२२१५, पाणीपुरवठा व स्वच्छता	९०६४.३६	१३७८५.०९	४७२०.७३	कार्यक्रमांवरील मंजूर निधी वाटपावर आधारीत.
२२१६, गृहनिर्माण	३४०२.३५	११०६४.१८	७६६१.८३	मंजूर योजनांसाठी अर्थसंकल्पीत निधी व केंद्र हिस्सा यावर आधारित.
२२१७, नगरविकास	१५३१५.९२	१७२२०.३७	१९०४.४५	राज्यातील पायाभूत विकासाच्या प्रकल्पांना अतिरिक्त निधी देण्यात आला.
२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण	२०१९१.५२	२१५१८.२८	१३२६.७६	कार्यक्रमांवरील मंजूर निधी वाटपावर आधारीत
२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	८२७४.६१	६०५७.१६	-२२१७.४५	कार्यक्रमांवरील मंजूर निधी वाटपावर आधारीत.
२२३६, पोषणआहार	५०५०.०२	३६०८.४१	-१४४१.६१	कार्यक्रमांवरील मंजूर निधी वाटपावर आधारीत.
२२४५, नैसर्गिक आपत्तींच्या निवारणासाठी सहाय्य	९९८५.५१	६७९७.४६	-३१८८.०५	चक्रीवादळ, पूर व कोविड-१९ महामारीच्या काळात करावयाच्या उपाय योजनासाठी अतिरिक्त निधी उपलब्ध करून देण्यात आला होता.

(रुपये कोटीत)

प्रधान शीर्ष	सुधारलेले अंदाज २०२१-२०२२	अर्थसंकल्पीय अंदाज २०२२- २०२३	तफावत वाढ(+) घट(-)	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
२८०१, वीज	१२०५१.२५	८४४१.०५	-३६१०.२१	सुधारित कार्यक्रमांवरील मंजूर निधी वाटपावर आधारित.
२८५२, उद्योग	५४२२.००	३१०७.४१	-२३१४.५९	कार्यक्रमांवरील मंजूर निधी वाटपावर आधारित.
३६०४, स्थानिक संस्था व पंचायतराज संस्था यांना नुकसा- नभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे	२६०२९.१२	२८१८६.८४	२१५७.७२	संविधानिक तरतूदी मधील परिगणनेप्रमाणे निधीचे वाटप करण्यासाठीची तरतूद.

भांडवली विभाग

भांडवली खर्च

अन्नधान्य व्यवहारासंबंधातील भांडवली खर्चावरील रु. २७२२.२१ कोटी तरतुदी व्यतिरिक्त २०२२-२०२३ च्या अर्थसंकल्पात भांडवली लेख्यांवरील खर्चासाठी रु. ६२४८८.१९ कोटी(निव्वळ) इतकी तरतूद केली आहे. एकूण भांडवली लेख्यांवरील निधीचे विकास क्षेत्रनिहाय वर्गीकरण पुढीलप्रमाणे आहे :-

		(रुपये कोटीत)
ए. सर्वसाधारण सेवांचा भांडवली लेखा		५,१३४.८३
बी. सामाजिक सेवांचा भांडवली लेखा		६,९९५.५१
सी. आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा		५३,०८०.०५
(अ) कृषि व संलग्न सेवांचा भांडवली लेखा	७,५५३.२०	
(ब) ग्रामीण विकासाचा भांडवली लेखा	५,८१५.४२	
(क) डोंगराळ क्षेत्रावरील भांडवली लेखा	१९०.००	
(ड) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण यांचा भांडवली लेखा	१५,९७९.९७	
(इ) उर्जेचा भांडवली लेखा	२,२१७.८५	
(फ) उद्योग व खनिजे यांवरील भांडवली लेखा	१७८.१०	
(ग) वाहतुकीवरील भांडवली लेखा	२०,८६३.८८	
(ह) सर्वसाधारण आर्थिक सेवांवरील भांडवली लेखा	२८१.६३	
	एकूण	६५,२१०.३९

कर्जे व आगाऊ रकमा

कर्जे व आगाऊ रकमा (संवितरण) यांसाठी २०२२-२०२३ च्या अर्थसंकल्पात रु. २४१४.०४ कोटींच्या निधीची तरतूद समाविष्ट करण्यात आली आहे. कर्जे व आगाऊ रकमांच्या महात्वाच्या बाबी खालीलप्रमाणे आहेत :-

(रुपये कोटीत)

(१) नगरविकासासाठी कर्जे	१५५१.२९
(२) शासकीय कर्मचाऱ्यांना कर्जे इ.	६९२.०७
(३) अजा, अज, इमाव व अल्पसंख्याक यांचे कल्याणासाठी कर्ज	८७.६१
(४) सहकारासाठी कर्जे	३५.००

राखीव निधीच्या अंशदानाकरीता रु. ६०५१.०१ कोटी इतकी तरतूद निराळी ठेवण्यात आली असून त्यातील महत्वाच्या तरतूदी पुढीलप्रमाणे आहेत:-

(रुपये कोटीत)

(१) राज्य आपत्ती निवारण निधी	४५११.०१
(२) केंद्रीय मार्ग निधी	११०५.००
(३) हमी विमोचन निधी	२१३.४७
(४) ग्रंथालय निधी	१९१.६५

कर्जापोटी जमा होणाऱ्या रकमा पुढीलप्रमाणे आहेत :-

(रुपये कोटीत)

१. खुल्या बाजारातील कर्जे	१०००००.००
२. नाबार्डकडून पीएमकेएसवायला एलटीआयएफ अंतर्गत कर्जे	३६४५.००
३. नाबार्डकडून बळीराजा जलसंजीवनी योजनेकरिता घेतलेली कर्जे	१७७३.००
४. राष्ट्रीय कृषी व ग्रामीण विकास बँक	१५००.००

अर्थसंकल्पात रु. २३३२.३५ कोटींच्या कर्जाची एकूण वसुली जमा खाती नोंदविलेली असून त्यात पुढील प्रमुख कर्जे अंतर्भूत आहेत :-

(रुपये कोटीत)

(१) वीज प्रकल्पांसाठी कर्जे	१५४३.०४
(२) शासकीय कर्मचाऱ्यांना कर्जे इ.	४२९.५४
(३) सहकारासाठी कर्जे	१६६.४२
(४) गृहनिर्माणासाठी कर्जे	११८.८४

विकास कार्यक्रम, २०२२-२०२३

वार्षिक कार्यक्रम सन २०२२-२०२३ चे आकारमान रु. १,५०,००० कोटी इतके निश्चित करण्यात आले आहे. त्यानुसार सन २०२२-२०२३ च्या अर्थसंकल्पात रु. १,५०,००० कोटी इतकी तरतूद अर्थसंकल्पीत करण्याचे प्रस्तावित केले आहे, त्यापैकी रु. १३,३४० कोटी जिल्हा योजनांसाठी आहे.

२. या अर्थसंकल्पामध्ये रु. ९१,३०७.५७ कोटी एवढ्या रकमेची तरतूद महसुली लेख्यावरील असून रु. ५६,९७३.९७ कोटी भांडवली लेख्यावरील आणि रु. १,७१८.४६ कोटी कर्जे व आगाऊ रकमा यांवरील आहे.

३. केंद्रीय व केंद्र पुरस्कृत कार्यक्रमांसाठी रु. ४४,७९४.३८ कोटी रुपये एवढ्या खर्चाची तरतूद या अर्थसंकल्पात करण्यात आली आहे. यापैकी रु. ४२,३२२.६७ कोटी रुपयांची तरतूद महसुली लेख्यावरील व उर्वरित रु. २,४७१.७१ कोटी रुपयांची तरतूद भांडवली लेख्यावरील व ऋणांवरील नियत खर्चासाठी असेल.

४. आदिवासी घटक कार्यक्रमासाठी एकूण रु. १४,७६१.७६ कोटींची तरतूद करण्यात आली असून राज्य योजनेखालील रु. ११,१९९.०० कोटी आणि केंद्र पुरस्कृत व केंद्रीय योजनेखालील रु. ३,५६२.७६ कोटी अशी त्याची विगतवारी आहे.

वार्षिक कार्यक्रम २०२२-२०२३ मधील निधी वाटपाची क्षेत्रनिहाय विभागणी पुढीलप्रमाणे आहे :

(रुपये कोटीत)

		वार्षिक कार्यक्रम २०२२-२०२३ (प्रस्तावित निधी)
१.	कृषी व संलग्न सेवा	११४७८.४२
२.	ग्रामीण विकास	६६३७.६५
३.	विशेष क्षेत्र कार्यक्रम	३२५.२०
४.	पाटबंधारे पूर नियंत्रण	१५६७१.५१
५.	ऊर्जा	११४८६.०७
६.	उद्योग व खाण	१७४४.२६
७.	परिवहन	२८२९५.२७
८.	विज्ञान, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	३८७.४०
९.	सामान्य आर्थिक सेवा	२५९४.७७
१०.	सामाजिक व सामूहिक सेवा	५७४४६.२८
११.	सामान्य सेवा	१०३८७.७९
१२.	इतर कार्यक्रम	३५४५.३८
एकूण ..		१५००००.००

एकूण वित्तीय स्थिती

सन २०२२-२०२३ च्या अर्थसंकल्पात एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती पुढे दर्शविल्याप्रमाणे रु. ७१९०.८१ कोटींची तूट दर्शविते :-

(रुपये कोटीत)

अर्थसंकल्पीय अंदाज

२०२२-२०२३

महसुली लेखा --

महसुली जमा	४०३४२७.२३
महसुली खर्च	४२७७८०.१२
महसुली शिल्लक(+) / तूट (-)	-२४३५२.८९

भांडवली लेखा -

जमा -

राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	१२२४६८.००
केंद्र शासनाकडून मिळालेली कर्जे	५४७०.४६
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	२३७८.९९
लोकलेखा	६६९१३६.७३
एकूण - जमा	७९९४५४.१८

खर्च -

भांडवली खर्च (निव्वळ)	६५२१०.३९
राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	५१७००.४०
केंद्र शासनाकडून मिळालेली कर्जे	१३०२.५७
राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	२४१४.०४
लोकलेखा	६५४३०३.८९
एकूण - खर्च	७७४९३१.२९

भांडवली लेख्यावरील शिल्लक (+) / तूट (-)	२४५२२.८९
---	----------

शिल्लक (+) / तूट (-)	१६९.९८
----------------------	--------

सुरुवातीची शिल्लक	-७३६०.७९
-------------------	----------

तूट	-७१९०.८१
-----	----------

मनोज सौनिक,

अपर मुख्य सचिव,

वित्त विभाग.

**वार्षिक कार्यक्रम २०२२-२०२३ मध्ये विदर्भ, मराठवाडा व उर्वरित महाराष्ट्र
प्रदेश निहाय निधीच्या वाटपाचे विवरणपत्र**

सन २०२२-२०२३ मध्ये कार्यक्रमांतर्गत खर्चाकरिता एकूण रु. १५०००० कोटी एवढा निधी राज्य शासनास उपलब्ध असेल असा अंदाज करण्यात आला आहे. ज्या कार्यक्रमांचा आणि प्रकल्पांचा लाभ संपूर्ण राज्याला होतो अशा कार्यक्रमांवरील खर्च आणि ज्या कार्यक्रम/प्रकल्पांचा निधी विभाजनीय नाही, असे एकूण रु. ३६४६२.८४ कोटी राखून ठेवून उर्वरित रु. ११३५३७.१६ कोटी निधीचे विदर्भ, मराठवाडा व उर्वरित महाराष्ट्र प्रदेशांच्या कार्यक्षेत्रासाठी वाटप खालीलप्रमाणे आहे :

		(रुपये कोटीत)
अनुक्रमांक (१)	प्रदेश (२)	निधी (३)
१	विदर्भ	२९५७०.४४
२	मराठवाडा	२११८८.२१
३	उर्वरित महाराष्ट्र	६२७७८.५१
एकूण . .		११३५३७.१६

INTRODUCTORY NOTE

Government accounts are kept in three parts, namely :—

Part-I	Consolidated Fund
Part-II	Contingency Fund
Part-III	Public Account.

The outlays on the various activities of Government are met from the Consolidated Fund which is made up of revenue receipts, loans raised and recoveries of loans and advances made by the State Government. Necessary demands for grants are placed before the Legislature before the beginning of the financial year and supplementary demands are presented from time to time in the course of the financial year for this purpose. The grants so passed by the Legislature are incorporated in an Appropriation Act or in Supplementary Appropriation Acts, authorising the necessary appropriations from the Consolidated Fund. These grants are made department-wise in respect of each major head of account controlled by the respective administrative departments of Mantralaya except for expenditure on Building Works, Tribal Component Schemes and Plan provisions for removal of regional imbalance for which composite demands are obtained under concerned departments of Mantralaya. However, where it is not possible to obtain composite demand for removal of regional imbalance, the requisite provisions have been exhibited separately under the concerned functional major heads.

2. During the course of the year, however, occasions do arise when provisions made for certain items of expenditure are found inadequate or when urgent and emergent items of expenditure, not provided for in the budget have to be financed. To meet such situations, Government is empowered to meet additional expenditure in respect of approved items of expenditure by reappropriating savings, if available, under other items within the same grant. In case, where such savings are not forthcoming or a new item of expenditure has to be financed in anticipation of the approval of the Legislature, expenditure is initially met from the Contingency Fund set up under Article 267 (2) of the Constitution. The withdrawals from the Contingency Fund are recouped to the Fund by presenting supplementary demands to the Legislature, giving all the details of expenditure incurred in anticipation of the approval of the Legislature.

3. The third part of Government accounts viz. Public Account records transactions relating to public moneys other than those mentioned above. These transactions relate to Reserve Funds set up by Government. Transactions of banking nature, such as, temporary deposits by the public in the course of their dealing with Government, deposits of local bodies and remittances between different Governments or between different treasuries of the State Government, are also recorded in the Public Account. Investments of surplus cash balances of the State are also made through this account.

4. Since 1981-82 it has been the practice to present the State Budget to the State Legislature after the Central Budget is presented to the Parliament. The Budget Estimates for 2022-2023 include provisions for standing charges and for schemes already under execution after allowing for a normal increase over the current year level of expenditure as well as new schemes listed in the Budget Memorandum.

5. The variations in regard to the Revised Estimates and Actuals for the year 2020-2021, the Budget Estimates and the Revised Estimates of the year 2021-2022 and the salient features of the Budget Estimates, 2022-2023, are indicated below :—

I—ACTUALS, 2020-2021

A—REVENUE SECTION

The actuals for 2020-2021 reveal a deficit of Rs. 41,141.85 crore against the deficit of Rs. 46,177.59 crores in the Revised Estimate.

(Rs. crore)

		Revised Estimates, 2020-2021	Actuals, 2020-2021	Betterment (+) Worsening(-)
Receipts	..	2,89,497.77	2,69,467.91	(-) 20,029.86
Expenditure	..	3,35,675.36	3,10,609.76	(-) 25,065.60
Surplus (+) Deficit (-)	..	(-) 46,177.59	(-) 41,141.85	(+) 5,035.74

Further break-up of the above deficit is shown below :—

(A) Receipts—

(Rs. crore)				
		Revised Estimates, 2020-2021	Actuals, 2020- 2021	Variations
(a) Tax Revenue	..	2,18,262.64	2,00,758.99	(-) 17,503.65
(b) Non-Tax Revenue	..	15,147.05	15,975.46	828.41
(c) Grant-in-aid and Contribution	..	56,088.08	52,733.46	(-) 3,354.62
Total	..	2,89,497.77	2,69,467.91	(-) 20,029.86

In Revenue receipts, as against Revised Estimates of Rs. 2,89,497.77 crores, the Actual receipts is of Rs. 2,69,467.91 crores, showing a decrease of Rs. 20,029.86 crores.

(a) The increase in Tax Revenue is mainly under Major Head “0030, Stamps and Registration Fees (Rs. 3,427.71 crores)”, “0021, Taxes on Income other than corporation Tax (Rs. 1,386.88 crores)”, “0020, Corporation Tax (Rs. 1,296.16 crores)”, “0028, Other Taxes on Income and Expenditure (Rs. 473.58 crores)”, “0041, Taxes on Vehicles (Rs. 45512 crores)”.

(a) The decrease in Tax Revenue is mainly under Major Head “0006, State Goods and Services Tax (Rs. 18,051.44 crores)”, “0043, Taxes and Duties on Electricity (Rs. 2,845.59 crores)”, “0042, Taxation on Goods and Passengers (Rs. 1,586.70 crores)”, “0029, Land Revenue (Rs. 937.36 crores)”, “0040, Tax on Sales, Trade etc. (Rs. 840.24 crores)”.

(b) The increase in Non-Tax Revenue is mainly under Major Head “0853, Non-ferrous Mining and Metallurgical Industries (Rs. 1,880.55 crores)”, “0250, Other Social services (Rs. 680.46 crores)”, “0217, Urban Development (Rs. 439.09 crores)”, “0215, Water Supply and Sanitation (Rs. 219.69 crores)”.

(b) The decrease in Non-Tax Revenue is mainly under Major Head “0700, Major Irrigation (Rs. 1,268.03 crores)”, “0049, Interest Receipts (Rs. 1,178.14 crores)”, “0801, Power (Rs. 406.96 crores)”, “0701, Medium Irrigation (Rs. 167.42 crores)”.

(c) The decrease in Grant-in-aid and Contributions is mainly under Major Head “1601, Grants-in-aid from Central Government (Rs. 3,354.62 crores)”.

(B) Expenditure—

(Rs. crore)				
		Revised Estimates, 2020-2021	Actuals, 2020-2021	Variations
(a) General Services	..	1,06,972.58	1,03,853.75	(-) 3,118.83
(b) Social Services	..	1,42,407.60	1,22,023.44	(-) 20,384.16
(c) Economic Services	..	64,611.54	64,336.19	(-) 275.35
(d) Grant-in-aid and Contributions	and ..	21,683.64	20,396.38	(-) 1,287.26
Total	..	3,35,675.36	3,10,609.76	(-) 25,065.60

In Revenue Expenditure, as against Revised Estimates of Rs. 3,35,675.36 crores, the Actual Expenditure is of Rs. 3,10,609.76 crores, showing a decrease of Rs. 25,065.60 crores.

(a) The increase in General Services is mainly under Major Head “2048, Appropriation for Reduction or Avoidance of Debt (Rs.500.00 crores)”, “2071, Pensions and Other Retirement Benefits (Rs.434.05 crores)”.

(a) The decrease in General Services is mainly under Major Head “2055, Police (Rs.1,840.42 crores)”, “2053, District Administration (Rs.583.70 crores)”, “2014, Administration of Justice (Rs. 410.56 crores)”.

(b) The increase in Social Services is mainly under Major Head “2245, Relief on Account of Natural Calamities (Rs.154.66 crores)”.

(b) The decrease in Social Services is mainly under Major Head “2225, Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities (Rs. 3,626.33 crores)”, “2215, Water Supply and Sanitation (Rs. 3,303.89 crores)”, “2216, Housing (Rs. 3,214.03 crores)”, “2202, General Education (Rs. 2,739.84 crores)”, “2217, Urban Development (Rs. 2,236.89 crores)”.

(c) The increase in Economic Services is mainly under Major Head “2435, Other Agricultural Programmes

(Rs. 9,477.87 crores)", "2701, Major and Medium Irrigation (Rs. 308.96 crores)", "2425, Co-operation (Rs. 293.53 crores)", "3451, Secretariat-Economic Services (Rs. 292.17 crores)".

(c) The decrease in Economic Services is mainly under Major Head "2505, Rural Employment (Rs. 3,231.69 crores)", "2515, Other Rural Development Programmes (Rs. 1,929.39 crores)", "2401, Crop Husbandry (Rs. 1,209.50 crores)", "3452, Tourism (Rs. 964.25 crores)".

(d) The decrease in Grant-in-aid and Contributions is mainly under Major Head "3604, Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutions (Rs. 12,87.26 crores)".

Capital Expenditure

			(Rs. crore)
	Revised Estimates, 2020-2021	Actuals, 2020-2021	Variations
(a) General Services ..	2,818.15	1,496.39	(-) 1,321.76
(b) Social Services ..	4,598.05	3,593.24	(-) 1,004.81
(c) Economic Services ..	33,859.26	24,597.07	(-) 9,262.19
Total ..	41,275.46	29,686.70	(-) 11,588.76

In Capital Expenditure outside Revenue Account, as against Revised Estimates of Rs. 41,275.46 crores, the Actual Expenditure is of Rs. 29,686.70 crores, showing a decrease of Rs. 11,588.76 crores.

The decrease in Capital Account of General Services is mainly under Major Head "4059, Capital Outlay on Public Works (Rs. 880.12 crores)", "4055, Capital Outlay on Police (Rs. 335.04 crores)".

The decrease in Capital Account of Social Services is mainly under Major Head "4210, Capital Outlay on Medical and Public Health (Rs. 452.41 crores)", "4225, Capital Outlay on Welfare of Schedule Castes, Schedule Tribes, Other Backward Classes and Minorities (Rs. 165.56 crores)", "4216, Capital Outlay on Housing (Rs. 162.27 crores)".

The decrease in Capital Account of Economic Services is mainly under Major Head "4408, Capital Outlay on Food Storage and Warehousing (Rs. 3,292.47 crores)", "4701, Capital Outlay on Major and Medium Irrigation (Rs. 2,013.45 crores)", "5054, Capital Outlay on Roads and Bridges (Rs. 1,245.61 crores)", "4402, Capital Outlay on Soil and Water Conservation (Rs. 1,122.89 crores)", "4702, Capital Outlay on Minor Irrigation (Rs. 855.77 crores)".

Debt Section

Receipts—

			(Rs. crore)
	Revised Estimates, 2020-2021	Actuals, 2020-2021	Variations
(e) Public Debt ..	1,47,572.64	1,18,515.91	(-) 29,056.73
(f) Loans and Advances ..	2,309.25	1,612.34	(-) 696.91
Total ..	1,49,881.89	1,20,128.25	(-) 29,753.64

The Revised Estimates under Public Debt (Receipts) is Rs. 1,47,572.64 crores. Against this, actuals are Rs. 1,18,515.91 crores indicating a decrease of Rs. 29,056.73 crores. There is decrease in receipts under Loans and Advances of Rs. 696.91 crores.

Disbursements—

			(Rs. crore)
	Revised Estimates, 2020-2021	Actuals, 2020-2021	Variations
(e) Public Debt .	57,886.74	57,586.54	(-) 300.20
(f) Loans and Advances .	2,552.95	2,341.85	(-) 211.10
Total .	60,439.69	59,928.39	(-) 511.30

A Revised Estimates under Repayment of Public Debt is Rs. 57,886.74 crores. Against this actuals are Rs. 57,586.54 crores indicating a decrease of Rs. 300.20 crores. There is decrease in receipts under Loans and Advances of Rs. 211.10 crores.

II. REVISED ESTIMATES, 2021-2022**OVERALL FINANCIAL POSITION**

The Budget Estimates for 2021-2022 anticipated deficit of Rs. 554.54 Crore. The Revised Estimates, 2021-2022 reveal a deficit of Rs. 7360.78 crore as shown in column (3) of the statement below :—

	(Rs.Crore)	
	Budget Estimate 2021-2022	Revised Estimate 2021-2022
(1)	(2)	(3)
Revenue Account -		
Revenue Receipts	368986.86	362132.50
Revenue Expenditure	379212.00	392857.00
Revenue Surplus (+)/ Deficit (-)	-10225.14	-30724.50
Capital Account -		
Receipts -		
Internal Debt of the State Government	120550.00	87718.00
Central Loans	2015.94	16626.67
Loans and Advances by the State Government	2332.35	2332.35
Public Account - Other	691645.37	639091.79
Total - Receipts	816543.65	745768.81
Expenditure -		
Capital Outlay (Net)	55613.04	57761.42
Internal Debt of the State Government	44915.18	41875.71
Central Loans	1215.44	1215.44
Loans and Advances by the State Government	3135.00	2928.41
Public Account - Other	701412.33	611247.72
Total - Expenditure	806291.00	715028.70
Surplus (+) / Deficit (-) on Capital Account	10252.65	30740.11
Surplus (+) / Deficit (-)	27.51	15.61
Opening Balance	-582.05	-7376.39
Surplus(+) / Deficit (-)	-554.54	-7360.78

Revised Estimates, 2021-2022

REVENUE SECTION

The major items of variations in the budgeted Receipt and Expenditure and Revised Estimates are indicated in the statement below:—

(Rs. in Crore)

Major Head (1)	Budget Estimate 2021-2022 (2)	Revised Estimate 2021-2022 (3)	Variation Increase(+) Decrease(-) (4)	Remark (5)
Receipt				
0005, Central Goods and Services Tax (CGST)	13584.57	15321.50	1736.93	Revised estimates are based on the devolution from the Central Government.
0006, State Goods and Services Tax (SGST)	117807.00	107807.00	-10000.00	The tax collection is not showing expected buoyancy due to covid-19 pandemic.
0020, Corporation Tax	12232.48	14604.75	2372.27	Revised estimates are based on the devolution from the Central Government.
0021, Taxes on Income other than Corporation Tax	12430.50	14066.39	1635.89	Revised estimates are based on the devolution from the Central Government.
0029, Land Revenue	4000.00	2200.00	-1800.00	The revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year. There is fall in revenue due to covid-19 pandemic.
0030, Stamps and Registration Fees	32000.00	29500.00	-2500.00	The revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year. There is fall in revenue due to covid-19 pandemic.
0037, Customs	2540.44	2324.59	-215.85	Revised estimates are based on the devolution from the Central Government.
0038, Union Excise Duties	1230.24	676.63	-553.61	Revised estimates are based on the devolution from the Central Government.
0039, State Excise	19500.00	18000.00	-1500.00	The revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year. There is fall in revenue due to covid-19 pandemic.
0040, Taxes on Sales, Trade etc.	44000.00	45000.00	1000.00	The revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year.
0041, Taxes on Vehicles	10000.00	9150.00	-850.00	The revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year. There is fall in revenue due to covid-19 pandemic.
0049, Interest Receipts	2707.72	1457.07	-1250.65	Revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year.
0216, Housing	2090.35	500.00	-1590.35	The revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year. There is fall in revenue due to covid-19.

(Rs. in Crore)

Major Head (1)	Budget Estimate 2021-2022 (2)	Revised Estimate 2021-2022 (3)	Variation Increase(+) Decrease(-) (4)	Remark (5)
0217, Urban Development	5897.59	3622.00	-2275.59	The revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year. There is fall in revenue due to covid-19 pandemic.
0700, Major Irrigation	3413.27	1500.00	-1913.27	Revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year.
0853, Non-Ferrous Mining and Metallurgical Industries	5928.30	3860.00	-2068.30	The revised estimates are based on the basis of actual receipts during the year.
Expenditure				
2041, Taxes on Vehicles	1905.92	3018.09	1112.17	Additional funds have been allocated for committed liabilities of M.S.R.T.C.
2055, Police	20979.40	18304.43	-2674.97	Revised estimates are based on trend of actual expenditure during the year.
2070, Other Administrative Services	3093.88	714.87	-2379.01	Revised estimates are based on trend of actual expenditure during the year.
2071, Pensions and Other Retirement Benefits	34428.45	38026.73	3598.29	Revised estimates are based on trend of actual expenditure during the year.
2210, Medical and Public Health	15460.93	21333.71	5872.78	Additional funds have been allocated to public health sector to face the challenges due to covid-19 pandemic.
2215, Water Supply and Sanitation	5859.78	9064.36	3204.58	Additional funds have been allocated for Jal Jeevan Mission and for repayment of loans taken for Urban Water Supply Schemes.
2216, Housing	5838.54	3402.35	-2436.19	Revised estimates are based on revised scheme allocation.
2235, Social Security and Welfare	6131.60	8274.61	2143.01	Additional funds have been allocated during the covid-19 pandemic.
2236, Nutrition	3520.01	5050.02	1530.01	Revised estimates are based on revised scheme fund allocation.
2245, Relief on Account of Natural Calamities	6686.50	9985.51	3299.01	Additional funds have been allocated for flood situation and covid-19 pandemic mitigation measures.

(Rs. in Crore)

Major Head (1)	Budget Estimate 2021-2022 (2)	Revised Estimate 2021-2022 (3)	Variation Increase(+) Decrease(-) (4)	Remark (5)
2515, Other Rural Development Programmes	6798.09	7826.79	1028.70	Revised estimates are based on revised scheme fund allocation.
2801, Power	8964.00	12051.25	3087.25	Additional funds have been allocated for concessions given in the electricity tariff to Agricultural Pump, Powerloom, Textile and Industrial Consumers in the State.
2852, Industries	3402.95	5422.00	2019.05	Revised estimates are based on trends of actual expenditure during the year.
3054, Road and Bridges	6764.04	7016.13	252.09	Additional funds have been allocated for Central Road Fund, and for repairs to communications, Roads, Railway Safety Works in state sector.
3452, Tourism	1724.93	1109.25	-615.69	Revised estimates are based on trends of actual expenditure during the year.

CAPITAL SECTION

The Revised Estimates 2021-2022 have been placed at Rs. 57,761.42 crore against the Budget Estimates 2021-2022 Rs. 55,613.04 crore as under :

(Rs. crore)

	Budget Estimates, 2021-2022	Revised Estimates, 2021-2022
(a) Capital Outlay on Food Transaction	2573.47	1448.77
(b) Capital Outlay on Schemes other than Food Transactions	53039.57	56312.65
Total . .	55613.04	57761.42

Capital outlay other than Food Transaction shows an increase of Rs. 3273.08 crore. Against the Budget Estimates 2021-2022 of Rs. 2,332.35 crore for Loans and Advances, the Revised Estimates, 2021-2022 are Rs. 2332.35 crore. On the disbursement side of Loans and Advances, Budget Estimates were Rs. 3135.00 crore and the Revised Estimates are Rs. 2,928.41 crore, resulting in decrease of Rs. 206.59 crore.

BUDGET ESTIMATES, 2022-2023**REVENUE SECTION**

The Budget Estimates, 2022-2023 reveal a Deficit of Rs. 24352.90 crore on Revenue account on the basis of existing level of tax rates. The estimates are as follows :—

(Rs.Crore)

I. Revenue Receipts—**A. Tax Revenue—**

(a) Goods and Service Tax	136838.91
(b) Taxes on Income and Expenditure	34714.24
(c) Taxes on Property and Capital Transactions	35999.43
(d) Taxes on Commodities and Services other than Goods and Service Tax	100560.88
Total—A-Tax Revenue	308113.46

B. Non-Tax Revenue—

(a) Interest Receipts, Dividends and Profits	3244.13
(b) General Services	3616.66
(c) Social Services	9907.79
(d) Economic Services	10359.55
Total—B-Non Tax Revenue	27128.13

C. Grants-in-aid and Contributions—

(a) Grants-in-aid from Central Government -	
(1) Central Plan and Centrally Sponsored Scheme	43576.47
(2) Finance Commission Grants	11519.24
(3) Other Grants to State	13089.92
Total—C-Grant-in-aid and Contribution	68185.64
Total—Revenue Receipt	403427.22

II. Revenue Expenditure—

A. General Services	144247.19
B. Social Services	182823.79
C. Economic Services	72522.30
D. Grants-in-aid and Contributions	28186.84
Total—Revenue Expenditure	427780.12
Surplus (+)/Deficit (-)	-24352.90

The comparative position of the Revised Estimates, 2021-2022 and Budget Estimates, 2022-2023 is as follows :-

(Rs.Crore)

	Revised Estimates , 2021-2022	Budget Estimates, 2022-2023
Revenue Receipts	362132.50	403427.22
Revenue Expenditure	392857.00	427780.12
Revenue Surplus (+) /Deficit (-)	-30724.50	-24352.90

Budget Estimates, 2022-2023

REVENUE SECTION

The major items of variations in the Revised Estimates and budgeted Receipt and Expenditure are indicated in the statement below:—

(Rs. in Crore)

Major Head (1)	Revised Estimate 2021-2022 (2)	Budget Estimate 2022-2023 (3)	Variation Increase(+) / Decrease(-) (4)	Remark (5)
Receipt				
0005, Central Goods and Services Tax (CGST)	15321.50	16938.91	1617.41	Budget estimates are based on the devolution from the Central Government.
0006, State Goods and Services Tax (SGST)	107807.00	119900.00	12093.00	Normal Growth.
0020, Corporation Tax	14604.75	16107.65	1502.90	Budget estimates are based on the devolution from the Central Government.
0021, Taxes on Income Other than Corporation Tax	14066.39	15556.59	1490.20	Budget estimates are based on the devolution from the Central Government.
0028, Other Taxes on Income and Expenditure	2500.00	3050.00	550.00	Budget estimates are based on the devolution from the Central Government.
0029, Land Revenue	2200.00	4000.00	1800.00	Additional revenue is expected to be generated by way of adopting measures for the better collection of taxes and utilising the land bank available with the government.
0030, Stamps and Registration Fees	29500.00	32000.00	2500.00	Budget estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue.
0039, State Excise	18000.00	22000.00	4000.00	Budget estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue.
0040, Taxes on Sales, Trade etc.	45000.00	50200.00	5200.00	Budget estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue.
0041, Taxes on Vehicles	9150.00	10500.00	1350.00	Budget estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue.
0043, Taxes and Duties on Electricity	10404.00	11444.40	1040.40	Budget estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue.
0049, Interest Receipts	1457.07	2843.11	1386.04	Budget estimates are based on the basis of anticipated growth in interest on investments.

(Rs. in Crore)

Major Head (1)	Revised Estimate 2021-2022 (2)	Budget Estimate 2022-2023 (3)	Variation Increase(+) Decrease(-) (4)	Remark (5)
0217, Urban Development	3622.00	5900.00	2278.00	Additional revenue generation is expected from the additional FSI and additional premium rates.
0700, Major Irrigation	1500.00	3400.00	1900.00	Additional revenue is expected from user charges and arrears of water charges.
0853, Non-Ferrous Mining and Metallurgical Industries	3860.00	4975.00	1115.00	Budget estimates are based on the basis of anticipated growth in revenue.
Expenditure				
2041, Tax On Vehicles	3018.09	1931.14	-1086.95	Government had extended one time additional grants for the committed liabilities of M.S.R.T.C.
2049, Interest Payments	41287.00	46763.23	5476.23	As borrowings have gone up due to shortfall in revenue receipts during Covid-19 pandemic, hence burden of interest payment has increased.
2055, Police	18304.43	23915.59	5611.16	Increase is mainly because of rise in salary and non-salary expenditure.
2070, Other Administrative Services	714.87	2356.89	1642.02	Increase is mainly because of rise in salary and non-salary expenditure.
2071, Pensions and Other Retirement Benefits	38026.73	45511.75	7485.02	Expected rise in pension and other retirement benefits.
2202, General Education	67087.81	75182.50	8094.69	Estimates are based on expected rise in salary and non salary expenditure.
2210, Medical and Public Health	21333.71	18459.35	-2874.36	There was additional provision for health sector due to covid 19 pandemic.
2215, Water Supply And Sanitation	9064.36	13785.09	4720.73	Based on sanctioned scheme allocation.
2216, Housing	3402.35	11064.18	7661.83	Based on budget provision for sanctioned schemes and devolution from Central Government.
2217, Urban Development	15315.92	17220.37	1904.45	Additional provisions have been made for infrastructure development projects in the state.

(Rs. in Crore)

Major Head	Revised Estimate 2021-2022	Budget Estimate 2022-2023	Variation Increase(+) Decrease(-)	Remark
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2225, Welfare Of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes And Minorities	20191.52	21518.28	1326.76	Based on scheme allocation.
2235, Social Security And Welfare	8274.61	6057.16	-2217.45	Based on scheme allocation.
2236, Nutrition	5050.02	3608.41	-1441.61	Based on scheme allocation.
2245, Relief On Account Of Natural Calamities	9985.51	6797.46	-3188.05	Additional funds were allocated for measures to mitigate cyclone,flood and Covid-19 pandemic.
2801, Power	12051.25	8441.05	-3610.21	Based on revised scheme allocation.
2852, Industries	5422.00	3107.41	-2314.59	Based on sanctioned scheme allocation.
3604, Compensation And Assignment To Local Bodies and Panchayati Raj Institutions.	26029.12	28186.84	2157.72	Amounts have been allocated as per calculations under the statutory provisions.

CAPITAL SECTION**Capital Expenditure**

Excluding the provision of Rs. 2722.21 crore on account of Capital Account on Food Rs. 62488.19 crore (Net) are provided in the Budget Estimates, 2022-2023. The sectoral classification of the total Capital Account provisions are as follows :—

(Rs. in Crore)

A. Capital Account of General Services		5,134.83
B. Capital Account of Social Services		6,995.51
C. Capital Account of Economic Services		53,080.05
(a) Capital Account of Agriculture and Allied Services	7,553.20	
(b) Capital Account of Rural Development	5,815.42	
(c) Capital Account of special Areas Programmes	190.00	
(d) Capital Account of Irrigation and Flood Control	15,979.97	
(e) Capital Account of Energy	2,217.85	
(f) Capital Account of Industry and Minerals	178.10	
(g) Capital Account of Transport	20,863.88	
(h) Capital Account of General Economic Services	281.63	
	Total	65,210.39

LOANS AND ADVANCES

A provision of Rs. 2414.04 crore for Loans and Advances (Disbursement) has been included in the Budget Estimates, 2022-2023. The important items of Loans and Advances are as under :—

	(Rs. crore)
(1) Loans for Urban Development	1,551.29
(2) Loans to Government Servants, etc.	692.07
(3) Loans for welfare of SC, ST, OBC and Minorities	87.61
(4) Loans for Co-operation	35.00

A provision of Rs. 6051.01 crore has been transferred to Reserve Funds. Important provisions are as follows :-

	(Rs. crore)
(1) State Disaster Response Fund	4511.01
(2) Central Road Fund	1105.00
(3) Guarantees Redemption Fund	213.47
(4) Library Fund	191.65

Credit has been taken in the budget for Loans as follows :-

	(Rs. crore)
(1) Open Market Borrowings	100000.00
(2) Loans from the NABARD under LTIF for PMKSY	3645.00
(3) Loans from the NABARD for Bali Raja Jal Sanjeevani Yojana	1773.00
(4) National Agriculture and Rural Development Bank	1500.00

Credit has also been taken in the Budget on account of total Loan recovery of Rs. 2332.35 crore comprising mainly the following loans :-

	(Rs. crore)
(1) Loans for Power Projects	1543.04
(2) Loans to Government Servants, etc.	429.54
(3) Loans for Co-operation	166.42
(4) Loans for Housing	118.84

DEVELOPMENT PROGRAMME, 2022-2023

The annual plan for the year 2022-2023 contemplates a development programme of Rs. 1,50,000 crore. Accordingly the amount of Rs. 1,50,000 crore is proposed to be budgetted, which includes Rs. 13,340 crore for District Plan.

2. The Budget Estimates includes Rs. 91,307.57 crore on Revenue Account, Rs. 56973.97 crore on Capital Account and Rs. 1,718.46 crore on debt account.

3. The Budget also provides for Rs. 44794.38 crore for Central and Centrally Sponsored Schemes of which Rs. 42322.67 crore is on Revenue Account and balance Rs. 2471.71 crore on Capital Account which is inclusive of Debt.

4. A total of Rs. 14761.76 crore is for Tribal Component Schemes, comprising of Rs. 11199.00 crore under State and Rs. 3562.76 crore under Centrally Sponsored and Central Plan.

Sectorwise position of the scheme for the year 2022-2023 is as follows :

		(Rs. crore)
Sector		Annual Scheme 2022-2023 (Proposed Fund)
1.	Agriculture and Allied Services	11478.42
2.	Rural Development	6637.65
3.	Special Areas Programmes	325.20
4.	Irrigation and Flood Control	15671.51
5.	Power.	11486.07
6.	Industries and Mineral	1744.26
7.	Transport	28295.27
8.	Science, Technology and Environment	387.40
9.	General Economic Services	2594.77
10.	Social and Community Services	57446.28
11.	General Services	10387.79
12.	Other Programmes	3545.38
Grand Total . .		150000.00

OVERALL FINANCIAL POSITION

2022-2023 reveal a deficit of Rs. 7190.81 crore as shown in statement below :—

	(Rs. Crore)
	Budget Estimate 2022-2023
Revenue Account -	
Revenue Receipts	403427.23
Revenue Expenditure	427780.12
	Revenue Surplus(+) / Deficit (-)
	-24352.89
Capital Account -	
Receipts -	
Internal Debt of the State Government	122468.00
Loans and Advances from the central Government	5470.46
Loans and Advances by the State Government	2378.99
Public Account	669136.73
	Total - Receipts
	799454.18
Capital Account -	
Expenditure -	
Capital Outlay (Net)	65210.39
Internal Debt of the State Government	51700.40
Loans and Advances from the Central Government	1302.57
Loans and Advances by the State Government	2414.04
Public Account	654303.89
	Total - Expenditure
	774931.29
	Surplus (+) / Deficit (-) on Capital Account
	24522.89
	Surplus (+) / Deficit (-)
	169.98
	Opening Balance
	-7360.79
	Surplus (+) / Deficit (-)
	-7190.81

MANOJ SAUNIK,
Additional Chief Secretary,
Finance Department.

**STATEMENT OF REGION-WISE
ALLOCATION OF ANNUAL SCHEME FUNDS 2022-2023**

The total budgetable funds available to the State Government for Annual Scheme during the year 2022-2023 are estimated to be Rs. 150000 Crore. From the budgetable funds a sum of Rs. 36462.84 Crore has to be set aside for expenditure on schemes and projects which shall benefit the State as a whole and for the schemes/projects which are non divisible. Overall allocation to the remaining funds of Rs. 113537.16 Crore over the areas of the Vidarbha, Marathwada and Rest of Maharashtra regions is as follows:

(Rs. in crores)		
Sr. No.	Region	Funds
(1)	(2)	(3)
1	Vidarbha	29570.44
2	Marathwada	21188.21
3	Rest of Maharashtra	62778.51
Total ...		113537.16

२०२०-२०२१ च्या प्रत्यक्ष रकमा, २०२१-२०२२ चा अर्थसंकल्प व सुधारलेले अंदाज आणि
२०२२- २०२३ चे अर्थसंकल्पीय अंदाज यांचे
प्रधान शीर्षवार आकडे दर्शविणारी विवरणपत्रे

**STATEMENTS SHOWING MAJOR HEADWISE FIGURES OF ACTUALS
2020-2021, BUDGET AND REVISED ESTIMATES 2021-2022
AND
BUDGET ESTIMATES 2022-2023**

एक - महसुली जमेचे विवरणपत्र / I - Statement of Revenue Receipts

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020- 2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Esti- mates, 2022-2023
भाग एक-एकत्रित निधी Part I-CONSOLIDATED FUND				
जमा/Receipts				
एक. महसुली जमा				
I. REVENUE RECEIPTS				
ए. कर महसूल A. Tax Revenue				
(ए) वस्तू व सेवा कर (a) Goods and Service Tax				
0005, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर 0005, Central Goods and Services Tax (CGST)	1,08,94,03,00	1,35,84,57,00	1,53,21,50,00	1,69,38,91,00
0006, राज्य वस्तू व सेवा कर 0006, State Goods and Services Tax (SGST)	6,99,48,56,42	11,78,07,00,00	10,78,07,00,00	11,99,00,00,00
एकूण-(ए) /Total-(a)	8,08,42,59,42	13,13,91,57,00	12,31,28,50,00	13,68,38,91,00
(बी) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर (b) Taxes on Income and Expenditure				
0020, निगम कर 0020, Corporation Tax	1,09,79,94,00	1,22,32,48,00	1,46,04,75,00	1,61,07,65,00
0021, निगम कराव्यतिरीक्त इतर उत्पन्नावरील कर 0021, Taxes on Income other than Corporation Tax	1,12,52,46,00	1,24,30,50,00	1,40,66,39,00	1,55,56,59,00
0022, कृषी उत्पन्नावरील कर 0022, Taxes on Agricultural Income	1,83	0	0	0
0028, उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर 0028, Other Taxes on Income and Expenditure	24,73,57,99	25,00,00,00	25,00,00,00	30,50,00,00
एकूण-(बी) /Total-(b)	2,47,05,99,82	2,71,62,98,00	3,11,71,14,00	3,47,14,24,00
(सी) मालमत्ता ,भांडवली आणि इतर व्यवहार यांवरील कर (c) Taxes on Property, Capital and Other Transactions				
0029, जमीन महसूल 0029, Land Revenue	20,62,63,69	40,00,00,05	22,00,00,00	40,00,00,00
0030, मुद्रांक व नोंदणी फी 0030, Stamps and Registration Fees	2,54,27,70,64	3,20,00,00,00	2,95,00,00,00	3,20,00,00,00
0032, संपत्ती कर 0032, Taxes on Wealth	0	-,53,00	12,41,38,00	-,57,00
एकूण-(सी) /Total-(c)	2,74,90,34,33	3,59,99,47,05	3,29,41,38,00	3,59,99,43,00
(डी) वस्तू व सेवा याव्यतिरीक्त विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर (d) Taxes on Commodities and Services other than Goods & Services Tax				
0037, सीमा शुल्क 0037, Customs	19,69,98,36	25,40,44,00	23,24,59,00	22,36,67,00

एक - महसुली जमेचे विवरणपत्र / I - Statement of Revenue Receipts

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020- 2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
0038, संघ उत्पादन शुल्क 0038, Union Excise Duties	12,31,49,00	12,30,24,00	6,76,63,00	6,96,70,00
0039, राज्य उत्पादन शुल्क 0039, State Excise	1,50,89,37,85	1,95,00,00,00	1,80,00,00,00	2,20,00,00,00
0040, विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर 0040, Taxes on Sales, Trade etc.	3,31,59,75,66	4,40,00,00,00	4,50,00,00,00	5,02,00,00,00
0041, वाहनांवरील कर 0041, Taxes on Vehicles	66,55,12,06	1,00,00,00,00	91,50,00,00	1,05,00,00,00
0042, माल व उतारुंवरील कर 0042, Taxes on Goods and Passengers	13,29,92	17,60,00,00	16,00,00,00	17,60,00,00
0043, वीजेवरील कर व शुल्क 0043, Taxes and Duties on Electricity	83,54,41,14	1,04,04,00,00	1,04,04,00,00	1,14,44,40,00
0044, सेवा कर 0044, Service Tax	1,51,51,00	25,90,00	25,90,00	51,80,00
0045, विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क 0045, Other Taxes and Duties on Commodities and Services	10,95,10,85	15,19,37,00	10,76,11,00	16,71,30,70
एकूण-(डी) /Total-(d)	6,77,20,05,84	9,09,79,95,00	8,82,57,23,00	10,05,60,87,70
(एकूण-ए)/(Total-A)	20,07,58,99,41	28,55,33,97,05	27,54,98,25,00	30,81,13,45,70
बी. कराव्यतिरीक्त महसूल B. Non-Tax Revenue				
(ए) आर्थिक सेवा (a) Fiscal Services				
0047, इतर आर्थिक सेवा 0047, Other Fiscal Services	1,27	0	0	0
एकूण-(ए) /Total-(a)	1,27	0	0	0
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा (b) Interest Receipts, Dividends and Profits				
0049, व्याजाच्या जमा रकमा 0049, Interest Receipts	22,86,26,55	27,07,72,00	14,57,07,00	28,43,10,60
0050, लाभांश व नफा 0050, Dividends and Profits	4,01,01,82	2,75,63,00	2,75,63,00	4,01,02,00
एकूण-(बी) /Total-(b)	26,87,28,37	29,83,35,00	17,32,70,00	32,44,12,60
(सी) कराव्यतिरीक्त इतर महसूल (c) Other Non-Tax Revenue				
(एक) सर्वसाधारण सेवा (i) General Services				
0051, लोकसेवा आयोग 0051, Public Service Commission	13,66,68	52,09,05	11,76,00	54,69,50

एक - महसुली जमेचे विवरणपत्र / I - Statement of Revenue Receipts

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020- 2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
0055, पोलीस 0055, Police	5,50,19,11	7,26,04,00	6,27,00,00	7,62,00,00
0056, तुरुंग 0056, Jails	6,37,50	17,37,00	5,42,00	18,23,85
0057, पुरवठा व विनियोग 0057, Supplies and Disposals	6	7,35	7,35	7,72
0058, लेखनसामग्री व मुद्रण 0058, Stationery and Printing	29,75,62	57,88,65	88,25,00	60,78,08
0059, सार्वजनिक बांधकामे 0059, Public Works	4,13,97,82	2,85,19,47	2,85,19,45	4,13,98,00
0070, इतर प्रशासनिक सेवा 0070, Other Administrative Services	17,56,70,41	8,21,38,36	8,21,38,36	17,56,70,00
0071, निवृत्तीवेतने व इतर सेवानिवृत्ती लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा 0071, Contributions and Recoveries towards Pen- sion and Other Retirement Benefits	1,53,53,38	1,03,77,15	1,03,77,15	1,53,53,00
0075, संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा 0075, Miscellaneous General Services	3,96,65,59	6,93,52,50	6,93,52,50	3,96,66,00
एकूण-(एक) /Total-(i)	33,20,86,17	27,57,33,53	26,36,37,81	36,16,66,15
(दोन) सामाजिक सेवा (ii) Social Services				
0202, शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती 0202, Education, Sports, Art and culture	10,01,17,29	4,84,91,10	4,84,91,10	10,01,17,00
0210, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य 0210, Medical and Public Health	4,89,94,42	5,03,21,25	5,03,21,25	5,28,37,31
0211, कुटुंब कल्याण 0211, Family Welfare	9,59,56	51,31,35	51,31,35	53,87,92
0215, पाणी पुरवठा व स्वच्छता 0215, Water Supply and Sanitation	5,50,83,91	95,00,40	95,00,40	5,50,84,00
0216, गृहनिर्माण 0216, Housing	83,04,30	20,90,35,25	5,00,00,00	5,00,00,00
0217, नगर विकास 0217, Urban Development	9,86,15,27	58,97,58,95	36,22,00,00	59,00,00,00
0220, माहिती व प्रसिद्धी 0220, Information and Publicity	4,11,88	7,00,35	7,00,35	7,35,37
0230, कामगार व सेवायोजन 0230, Labour and Employment	94,10,36	1,43,15,70	1,43,15,70	1,50,31,49
0235, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण 0235, Social Security and Welfare	4,00,41,64	3,41,15,55	3,41,16,00	4,00,42,00
0250, इतर सामाजिक सेवा 0250, Other Social services	8,15,44,04	3,36,85,05	3,36,85,00	8,15,44,00
एकूण-(दोन)/Total-(ii)	44,34,82,67	99,50,54,95	60,84,61,15	99,07,79,09

एक - महसुली जमेचे विवरणपत्र / I - Statement of Revenue Receipts

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020- 2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Esti- mates, 2022-2023
(तीन) आर्थिक सेवा (iii) Economic Services				
0401, पीक संवर्धन 0401, Crop Husbandry	92,21,15	1,39,17,77	1,39,17,77	1,46,13,66
0403, पशु संवर्धन 0403, Animal Husbandry	88,18,96	62,25,45	62,25,45	88,19,00
0404, दुग्धव्यवसाय विकास 0404, Dairy Development	1,95,28,94	1,62,65,57	1,62,65,57	1,95,29,00
0405, मत्स्यव्यवसाय 0405, Fisheries	27,28,08	21,33,60	21,33,60	27,28,00
0406, वनीकरण व वन्यजीवन 0406, Forestry and Wild Life	3,30,74,97	2,31,91,35	2,31,91,35	3,30,75,00
0408, अन्न साठवण व वखार साठवण 0408, Food Storage and Warehousing	2,87,07	12,96,75	12,96,75	13,61,59
0425, सहकार 0425, Co-operation	1,38,21,27	1,23,99,44	1,23,99,44	1,38,21,01
0435, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम 0435, Other Agricultural Programmes	23,19,59	8,88,30	8,88,30	23,20,00
0506, जमीन सुधारणा 0506, Land Reforms	37,57,65	55,27,20	55,27,20	58,03,56
0515, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम 0515, Other Rural Development Programmes	2,40,14,99	1,83,68,00	1,83,68,00	2,40,15,00
0551, डोंगराळ क्षेत्रे 0551, Hill Areas	15,57,57	8,10,60	8,10,60	15,58,00
0700, मोठे पाटबंधारे 0700, Major Irrigation	77,93,52	34,13,26,84	15,00,00,00	34,00,00,00
0701, मध्यम पाटबंधारे 0701, Medium Irrigation	25,78,47	1,45,22,54	1,45,22,00	1,60,00,00
0702, लहान पाटबंधारे 0702, Minor Irrigation	65,96,98	88,04,25	88,04,00	90,00,00
0801, वीज 0801, Power	34,45,14	1,10,25,02	1,10,25,00	1,40,00,00
0802, पेट्रोलियम 0802, Petroleum	6,11	2,10	2,10	2,21
0810, उर्जेची अपारंपारिक साधने 0810, Non Conventional Sources of Energy	26,50,55	5,84,85	5,84,85	26,51,00
0851, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग 0851, Village and Small Industries	4,89,75	6,22,65	2,86,00	6,53,78
0852, उद्योग 0852, Industries	86,37	5,93,25	38,00	6,22,91
0853, अलोहयुक्त खाणकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग 0853, Non-Ferrous Mining and Metallurgical Industries	39,18,31,26	59,28,30,00	38,60,00,00	49,75,00,00

एक - महसुली जमेचे विवरणपत्र / I - Statement of Revenue Receipts

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020- 2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Esti- mates, 2022-2023
0875, इतर उद्योग 0875, Other Industries	0	8,40	8,00	8,82
1054, रस्ते व पूल 1054, Roads and Bridges	80,97,37	64,01,11	32,71,00	80,97,00
1452, पर्यटन 1452, Tourism	15,41,82	7,94,00	7,94,00	15,42,00
1475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा 1475, Other General Economic Services	90,00,10	1,73,64,90	89,69,00	1,82,33,14
एकूण-तीन/Total-(iii)	55,32,47,68	1,09,59,03,94	68,53,27,98	1,03,59,54,68
एकूण-(सी)/(Total-c)	1,32,88,16,52	2,36,66,92,42	1,55,74,26,94	2,38,83,99,92
(एकूण-बी)/(Total-B)	1,59,75,46,16	2,66,50,27,42	1,73,06,96,94	2,71,28,12,52
सी. सहायक अनुदाने व अंशदाने C. Grants-In-Aid and Contributions				
1601, केंद्र शासनाकडून सहायक अनुदाने 1601, Grants-in-aid from Central Government	5,27,33,45,85	5,68,02,61,97	6,93,27,27,71	6,81,85,63,52
एकूण-(सी)/(Total-C)	5,27,33,45,85	5,68,02,61,97	6,93,27,27,71	6,81,85,63,52
एकूण-एक महसूली जमा/Total-I REVENUE RECEIPT	26,94,67,91,42	36,89,86,86,44	36,21,32,49,65	40,34,27,21,74

दोन-महसुली लेख्यांवरील खर्चाचे विवरणपत्र/ II - Statement of Expenditure on Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
खर्च /Expenditure				
दोन.महसुली खर्च				
II.REVENUE EXPENDITURE				
ए. सर्वसाधारण सेवा				
A. General Services				
(ए) राज्याची अंगे				
(a) Organs of State				
2011, संसद/राज्य/संघराज्य क्षेत्र विधानमंडळे				
2011, Parliament/State/Union Territory Leg- islatures	2,13,38,03	2,88,77,69	2,71,44,35	3,29,73,21
2012, राष्ट्रपती, उपराष्ट्रपती/राज्यपाल/संघ राज्यक्षेत्रांचे प्रशासक	25,78,86	31,23,66	31,23,66	34,22,00
2012, President, Vice-President/Governor/Ad- ministrators of Union Territories				
2013, मंत्रिपरिषद	18,81,02	37,05,95	34,31,69	37,00,13
2013, Council of Ministers				
2014, न्यायदान	21,46,53,28	31,11,76,81	27,85,13,29	34,72,39,48
2014, Administration of Justice				
2015, निवडणुका	9,55,19,82	5,38,22,18	5,66,21,37	3,74,03,39
2015, Elections				
एकूण-(ए) /Total-(a)	33,59,71,01	40,07,06,29	36,88,34,36	42,47,38,21
(बी) आर्थिक सेवा				
(b) Fiscal Services				
(एक) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसूली				
(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure				
2020, उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसूली				
2020, Collection of Taxes on Income and Ex- penditure	29,78,93	41,12,09	40,82,25	43,42,99
एकूण-(एक)/Total-(i)	29,78,93	41,12,09	40,82,25	43,42,99
(दोन) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसूली				
(ii) Collection of Taxes on Property and Capital transactions				
2029, जमीन महसूल	4,35,03,15	6,58,45,79	5,66,81,10	6,82,61,63
2029, Land Revenue				
2030, मुद्रांक व नोंदणी	2,07,59,23	3,07,92,98	3,31,66,54	3,26,11,67
2030, Stamps and Registration				
एकूण-(दोन)/Total-(ii)	6,42,62,38	9,66,38,77	8,98,47,64	10,08,73,30
(तीन) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील करांची वसूली				
(iii) Collection of Taxes on Commodities and Services				
2039, राज्य उत्पादन शुल्क	1,66,54,79	2,21,01,62	2,14,70,94	2,13,28,82
2039, State Excise				

दोन-महसुली लेख्यांवरील खर्चाचे विवरणपत्र/ II - Statement of Expenditure on Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
2040, विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर 2040, Taxes on Sales, Trade etc	7,68,77,26	8,82,58,15	8,50,56,18	8,99,20,76
2041, वाहनांवरील कर 2041, Taxes on Vehicles	25,73,58,25	19,05,91,82	30,18,08,53	19,31,13,80
2045, विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क 2045, Other Taxes and Duties on Commodities and Services	88,53,63	1,25,73,41	1,10,51,67	1,18,28,53
एकूण-(तीन) /Total-(iii)	35,97,43,93	31,35,25,00	41,93,87,32	31,61,91,91
(एकूण-बी)/(Total-b)	42,69,85,24	41,42,75,86	51,33,17,21	42,14,08,20
(सी) व्याज प्रदान व ऋण सेवा (c) Interest payment and servicing of Debt				
2048, ऋण कमी करणे किंवा ऋण प्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन 2048, Appropriation for Reduction or Avoid- ance of Debt	10,00,00,00	50,00,00,00	50,00,00,00	15,00,00,00
2049, व्याज प्रदाने 2049, Interest Payments	3,69,69,76,92	4,29,97,62,03	4,12,87,00,38	4,67,63,22,60
एकूण-(सी) /Total-(c)	3,79,69,76,92	4,79,97,62,03	4,62,87,00,38	4,82,63,22,60
(डी) प्रशासकीय सेवा (d) Administrative Services				
2051, लोकसेवा आयोग 2051, Public Service Commission	38,37,73	58,51,18	76,40,80	59,44,76
2052, सचिवालयीन-सर्वसाधारण सेवा 2052, Secretariat-General Services	5,49,22,03	12,06,79,25	11,49,51,66	12,90,73,70
2053, जिल्हा प्रशासन 2053, District Administration	76,84,85,15	98,10,47,07	99,06,75,98	1,04,91,70,41
2054, कोषागार व लेखा प्रशासन 2054, Treasury and Accounts Administration	3,55,38,02	4,29,32,71	4,20,86,37	4,59,98,80
2055, पोलीस 2055, Police	1,51,56,48,12	2,09,79,40,16	1,83,04,42,52	2,39,15,58,64
2056, तुरुंग 2056, Jails	3,45,39,39	4,55,93,47	4,36,23,58	5,25,14,11
2057, पुरवठा व विनियोग 2057, Supplies and Disposals	2,38,66	3,18,89	3,02,44	2,98,87
2058, लेखनसामग्री व मुद्रण 2058, Stationery and Printing	1,45,39,40	2,14,30,07	1,88,34,48	2,13,20,94
2059, सार्वजनिक बांधकामे 2059, Public Works	10,40,77,08	20,34,65,20	17,24,04,75	23,65,26,95
2070, इतर प्रशासनिक सेवा 2070, Other Administrative Services	3,86,61,78	30,93,87,81	7,14,86,67	23,56,89,28
एकूण-(डी) /Total-(d)	2,57,04,87,36	3,82,86,45,81	3,29,24,49,25	4,16,80,96,46

दोन-महसुली लेख्यांवरील खर्चाचे विवरणपत्र/ II - Statement of Expenditure on Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
(ई) निवृत्तीवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा (e) Pensions and Miscellaneous General Services				
2071, निवृत्तीवेतने व इतर सेवानिवृत्ती लाभ	3,22,66,90,51	3,44,28,44,62	3,80,26,73,44	4,55,11,74,73
2071, Pensions and Other Retirement Benefits				
2075, संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	2,82,64,18	3,32,27,99	2,96,14,87	3,29,78,48
2075, Miscellaneous General Services				
एकूण-(ई) /Total-(e)	3,25,49,54,69	3,47,60,72,61	3,83,22,88,31	4,58,41,53,21
(एकूण-ए) / (Total-A)	10,38,53,75,22	12,91,94,62,60	12,63,55,89,51	14,42,47,18,68
बी. सामाजिक सेवा B. Social Services				
(ए) शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती (a) Education, Sports, Art and Culture				
2202, सर्वसाधारण शिक्षण	5,95,22,22,28	7,02,23,57,22	6,70,87,81,25	7,51,82,50,37
2202, General Education				
2203, तंत्र शिक्षण	19,79,64,80	32,08,27,33	31,71,97,28	34,26,91,12
2203, Technical Education				
2204, क्रीडा व युवक सेवा	3,01,95,92	6,43,43,01	5,94,59,83	7,21,28,37
2204, Sports and Youth Services				
2205, कला व संस्कृती	4,05,29,70	5,39,29,10	4,77,35,57	5,82,47,48
2205, Art and Culture				
एकूण-(ए) /Total-(a)	6,22,09,12,70	7,46,14,56,66	7,13,31,73,93	7,99,13,17,34
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण (b) Health and Family Welfare				
2210, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	1,51,13,86,96	1,54,60,92,62	2,13,33,70,78	1,84,59,34,58
2210, Medical and Public Health				
2211, कुटुंब कल्याण	9,88,29,09	13,78,48,33	14,00,51,10	14,61,41,33
2211, Family Welfare				
एकूण-(बी) /Total-(b)	1,61,02,16,05	1,68,39,40,95	2,27,34,21,88	1,99,20,75,91
(सी) पाणी पुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास (c) Water Supply, Sanitation, Housing and Urban Development				
2215, पाणी पुरवठा व स्वच्छता	21,93,00,82	58,59,77,99	90,64,36,29	1,37,85,08,98
2215, Water Supply and Sanitation				
2216, गृहनिर्माण	21,46,40,19	58,38,54,08	34,02,35,38	1,10,64,18,49
2216, Housing				
2217, नगर विकास	85,59,89,85	1,47,33,85,04	1,53,15,91,71	1,72,20,36,60
2217, Urban Development				
एकूण-(सी) /Total-(c)	1,28,99,30,86	2,64,32,17,11	2,77,82,63,38	4,20,69,64,07

दोन-महसुली लेख्यांवरील खर्चाचे विवरणपत्र/ II - Statement of Expenditure on Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
(डी) माहिती व प्रसारण (d) Information and Broadcasting				
2220, माहिती व प्रसिद्धी 2220, Information and Publicity	85,87,41	3,37,16,11	2,35,65,17	3,53,29,73
एकूण-(डी) /Total-(d)	85,87,41	3,37,16,11	2,35,65,17	3,53,29,73
(ई) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण (e) Welfare of Scheduled Castes, Sched- uled Tribes and Other Backward Classes				
2225, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण 2225, Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minori- ties	1,07,38,94,52	1,99,92,72,12	2,01,91,51,78	2,15,18,27,92
एकूण-(ई) /Total-(e)	1,07,38,94,52	1,99,92,72,12	2,01,91,51,78	2,15,18,27,92
(एफ) कामगार व कामगार कल्याण (f) Labour and Labour Welfare				
2230, कामगार सेवायोजन आणि कौशल्य विकास 2230, Labour Employment and Skill Develop- ment	10,75,88,14	20,23,99,58	17,82,47,79	22,71,79,79
एकूण-(एफ) /Total-(f)	10,75,88,14	20,23,99,58	17,82,47,79	22,71,79,79
(जी) समाजकल्याण व पोषण आहार (g) Social Welfare and Nutrition				
2235, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण 2235, Social Security and Welfare	61,80,69,75	61,31,59,86	82,74,61,11	60,57,15,81
2236, पोषण आहार 2236, Nutrition	41,91,33,16	35,20,01,15	50,50,02,35	36,08,41,01
2245, नैसर्गिक आपत्तींच्या निवारणासाठी सहाय्य 2245, Relief on Account of Natural Calamities	84,88,48,29	66,86,50,45	99,85,50,70	67,97,45,79
एकूण-(जी)/Total-(g)	1,88,60,51,20	1,63,38,11,46	2,33,10,14,16	1,64,63,02,61
(एच) इतर (h) Others				
2250, इतर सामाजिक सेवा 2250, Other Social Services	- ,66,34,39	3,64,28	3,24,09	3,68,85
2251, सचिवालयीन - सामाजिक सेवा 2251, Secretariat-Social Services	1,17,97,48	2,81,25,24	2,21,71,44	3,10,12,97
एकूण-(एच) /Total-(h)	51,63,09	2,84,89,52	2,24,95,53	3,13,81,82
(एकूण-बी) /Total-(B)	12,20,23,43,97	15,68,63,03,51	16,75,93,33,62	18,28,23,79,19
सी. आर्थिक सेवा C. Economic Services				
(ए) कृषि व संलग्न कार्यक्रम (a) Agriculture and Allied Activities				
2401, पीकसंवर्धन 2401, Crop Husbandry	58,53,03,51	82,29,52,34	86,48,84,32	89,85,97,14

दोन-महसुली लेख्यांवरील खर्चाचे विवरणपत्र/ II - Statement of Expenditure on Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
2402, मृद व जलसंधारण 2402, Soil and Water Conservation	3,52,38,17	5,30,30,38	4,35,27,17	5,56,36,97
2403, पशु संवर्धन 2403, Animal Husbandry	11,18,69,36	15,80,97,34	15,33,56,86	17,75,02,30
2404, दुग्धव्यवसाय विकास 2404, Dairy Development	6,32,78,66	4,95,81,19	4,52,01,73	4,56,95,06
2405, मत्स्यव्यवसाय 2405, Fisheries	1,76,31,24	2,51,18,40	3,41,57,23	3,03,06,38
2406, वनीकरण व वन्यजीवन 2406, Forestry and Wild Life	19,69,88,17	30,11,00,17	28,11,18,17	33,99,74,06
2408, अन्न साठवण व वखार 2408, Food Storage and Warehousing	24,32,07,23	29,92,54,22	30,95,54,21	32,29,75,37
2415, कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण 2415, Agricultural Research and Education	10,43,74,53	14,78,16,14	13,84,88,93	17,58,71,48
2425, सहकार 2425, Co-operation	11,54,83,34	14,87,68,95	21,62,23,46	11,75,08,87
2435, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम 2435, Other Agricultural Programmes	1,71,53,77,84	1,70,06	5,65,67,94	1,99,61,08
एकूण-(ए) /Total-(a)	3,18,87,52,05	2,00,58,89,19	2,14,30,80,02	2,18,40,28,71
(बी) ग्राम विकास (b) Rural Development				
2501, ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम 2501, Special Programmes for Rural Development	8,98,72,54	13,44,35,73	10,05,20,16	15,88,53,35
2505, ग्रामीण रोजगार 2505, Rural Employment	30,10,62,95	84,27,28,43	85,24,28,42	81,81,76,14
2515, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम 2515, Other Rural Development Programmes	59,37,85,47	67,98,08,87	78,26,78,79	72,58,27,01
एकूण-(बी) /Total-(b)	98,47,20,96	1,65,69,73,03	1,73,56,27,37	1,70,28,56,50
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम (c) Special Areas Programmes				
2551, डोंगराळ क्षेत्रे 2551, Hill Areas	85,75	1,38,93	1,26,42	1,41,87
एकूण-(सी) /Total-(c)	85,75	1,38,93	1,26,42	1,41,87
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण (d) Irrigation and Flood Control				
2701, मोठे व मध्यम पाटबंधारे 2701, Major and Medium Irrigation	15,24,98,08	18,43,44,68	16,09,97,21	18,47,90,11
2702, लहान पाटबंधारे 2702, Minor Irrigation	4,92,01,79	8,84,05,00	8,18,09,08	8,51,05,85
2705, लाभक्षेत्र विकास 2705, Command Area Development	15,02,95	23,95,55	19,53,41	24,15,38

दोन-महसुली लेख्यांवरील खर्चाचे विवरणपत्र/ II - Statement of Expenditure on Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
2711, पूर नियंत्रण व जलनिस्सारण 2711, Flood Control and Drainage	10,63,05	27,40,55	27,57,35	24,07,33
एकूण-(डी) /Total-(d)	20,42,65,87	27,78,85,78	24,75,17,05	27,47,18,67
(ई) ऊर्जा (e) Energy				
2801, वीज 2801, Power	96,35,51,07	89,63,99,70	1,20,51,25,48	84,41,04,73
2810, नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा 2810, New and Renewable Energy	2,29,25,07	5,06,57,66	2,71,16,67	6,74,34,01
एकूण-(ई) /Total-(e)	98,64,76,14	94,70,57,36	1,23,22,42,15	91,15,38,74
(एफ) उद्योग व खनिजे (f) Industry and Minerals				
2851, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग 2851, Village and Small Industries	3,39,98,96	7,84,09,67	5,10,15,17	12,77,53,53
2852, उद्योग 2852, Industries	23,34,88,71	34,02,94,87	54,22,00,49	31,07,40,91
2853, अलोहयुक्त खाणकाम व धातूशास्त्रीय उद्योग 2853, Non-Ferrous Mining and Metallurgical Industries	22,08,16	40,16,17	32,08,01	36,23,17
एकूण-(एफ) /Total-(f)	26,96,95,83	42,27,20,71	59,64,23,67	44,21,17,61
(जी) वाहतूक (g) Transport				
3001, भारतीय रेल्वे-धोरण निश्चिती, संचालन, संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना 3001, Indian Railways - Policy Formulation, Direction, Research and Other Miscellaneous Organisation	3,00,00,00	5,50,00,00	6,50,00,00	12,50,00,00
3051, बंदरे व दीपगृहे 3051, Ports and Light Houses	67,03,75	3,16,09,53	2,47,05,06	3,89,85,87
3053, नागरी विमान चालन 3053, Civil Aviation	1,96,22,46	5,77,67,25	3,46,91,99	5,93,60,02
3054, मार्ग व पूल 3054, Roads and Bridges	42,32,46,94	67,64,04,05	70,16,12,55	77,69,35,66
3055, मार्ग परिवहन 3055, Road Transport	3,59,94,46	14,15,06,44	10,61,29,83	14,73,00,21
3056, अंतर्देशीय जल परिवहन 3056, Inland Water Transport	4,12,35	38,87,00	37,28,20	23,04,00
एकूण-(जी)/Total-(g)	51,59,79,96	96,61,74,27	93,58,67,63	1,14,98,85,76
(आय) विज्ञान, तंत्रशास्त्र व पर्यावरण (i) Science, Technology and Environment				
3402, अवकाश संशोधन 3402, Space Research	0	26,77	16,50	13,85
3425, इतर वैज्ञानिक संशोधन 3425, Other Scientific Research	29,76,00	88,31,16	66,23,37	78,09,98

दोन-महसुली लेख्यांवरील खर्चाचे विवरणपत्र/ II - Statement of Expenditure on Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
3435, परिस्थितिकी व पर्यावरण 3435, Ecology and Environment	1,85,71,09	6,50,45,02	4,78,75,00	9,03,45,02
एकूण-(आय)/Total-(i)	2,15,47,09	7,39,02,95	5,45,14,87	9,81,68,85
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा (j) General Economic Services				
3451, सचिवालयीन - आर्थिक सेवा 3451, Secretariat-Economic Services	21,72,46,14	23,54,58,57	21,63,42,35	25,69,13,29
3452, पर्यटन 3452, Tourism	3,14,69,69	17,24,93,24	11,09,24,74	21,40,06,48
3454, जनगणना सर्वेक्षण व सांख्यिकी 3454, Census Surveys and Statistics	70,25,90	1,20,65,33	78,16,43	95,75,97
3456, नागरी पुरवठा 3456, Civil Supplies	36	2	2	2
3475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा 3475, Other General Economic Services	63,52,98	74,69,65	73,81,33	82,77,99
एकूण-(जे) /Total-(j)	26,20,95,07	42,74,86,81	34,24,64,87	48,87,73,75
(एकूण-सी)/(Total-C)	6,43,36,18,72	6,77,82,29,03	7,28,78,64,05	7,25,22,30,46
डी. सहायक अनुदाने व अंशदाने D. Grants-in-aid and contributions				
3604, स्थानिक संस्था व पंचायतराज संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे 3604, Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutions	2,03,96,37,80	2,53,72,04,94	2,60,29,12,42	2,81,86,83,75
(एकूण -डी)/(Total-D)	2,03,96,37,80	2,53,72,04,94	2,60,29,12,42	2,81,86,83,75
एकूण -दोन महसुली खर्च /Total-II REVENUE EXPENDITURE	31,06,09,75,71	37,92,12,00,08	39,28,56,99,60	42,77,80,12,08
महसुलापेक्षा जादा असलेला खर्च/Excess Over Revenue	4,11,41,84,29	1,02,25,13,64	3,07,24,49,95	2,43,52,90,34

तीन-महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्चाचे विवरणपत्र / III - Statement of Capital Expenditure Outside the Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
खर्च /Expenditure				
तीन. भांडवली खर्च				
III. CAPITAL EXPENDITURE				
ए. सर्वसाधारण सेवांचा भांडवली लेखा				
A. Capital Account of General Services				
4055, पोलिसांवरील भांडवली खर्च	2,04,85,23	5,78,65,60	6,28,65,60	7,47,03,23
4055, Capital Outlay on Police				
4058, लेखनसामग्री व मुद्रण यांवरील भांडवली खर्च	3,41,15	26,00,00	15,60,00	60,00,00
4058, Capital Outlay on Stationery and Printing				
4059, सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च	8,23,28,59	25,13,65,53	25,80,03,70	29,27,92,49
4059, Capital Outlay on Public Works				
4070, इतर प्रशासनिक सेवांवरील भांडवली खर्च	4,64,83,72	11,97,50,22	10,75,13,75	13,99,86,85
4070, Capital Outlay on Other Administrative Services				
(एकूण-ए) / (Total-A)	14,96,38,69	43,15,81,35	42,99,43,05	51,34,82,57
बी. सामाजिक सेवांचा भांडवली लेखा				
B. Capital Account of Social Services				
(ए) शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यांवरील भांडवली लेखा				
(a) Capital Account of Education, Sports, Art and Culture				
4202, शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यांवरील भांडवली खर्च	1,13,11,56	2,14,95,23	3,10,44,28	5,23,58,13
4202, Capital Outlay on Education, Sports, Art and Culture				
एकूण-(ए) / Total-(a)	1,13,11,56	2,14,95,23	3,10,44,28	5,23,58,13
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण यांवरील भांडवली लेखा				
(b) Capital Account of Health and Family Welfare				
4210, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यांवरील भांडवली खर्च	9,89,69,91	22,20,77,65	32,82,83,89	26,14,88,68
4210, Capital Outlay on Medical and Public Health				
एकूण-(बी) / Total-(b)	9,89,69,91	22,20,77,65	32,82,83,89	26,14,88,68
(सी) पाणी पुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास यांवरील भांडवली लेखा				
(c) Capital Account of Water Supply, Sanitation, Housing and Urban Development				
4215, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांवरील भांडवली खर्च	0	2	2	2
4215, Capital Outlay on Water Supply and Sanitation				

तीन-महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्चाचे विवरणपत्र / III - Statement of Capital Expenditure Outside the Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
4216, गृहनिर्माणावरील भांडवली खर्च 4216, Capital Outlay on Housing	1,27,39,12	6,84,18,03	6,84,18,11	8,33,77,78
4217, नगर विकासावरील भांडवली खर्च 4217, Capital Outlay on Urban Development	16,16,86,88	13,16,02,12	19,33,79,50	11,26,23,56
एकूण-(सी) /Total-(c)	17,44,26,00	20,00,20,17	26,17,97,63	19,60,01,36
(ई) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण यांवरील भांडवली लेखा (e) Capital Account of Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes				
4225, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण यांवरील भांडवली खर्च 4225, Capital Outlay on Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Other Backward Classes and Minorities	6,93,87,96	10,51,15,41	11,31,97,62	14,65,81,04
एकूण-(ई) /Total-(e)	6,93,87,96	10,51,15,41	11,31,97,62	14,65,81,04
(जी) समाजकल्याण व पोषण आहार यांवरील भांडवली लेखा (g) Capital Account of Social Welfare and Nutrition				
4235, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यांवरील भांडवली खर्च 4235, Capital Outlay on Social Security and Welfare	18,05,22	39,78,78	1,27,31,20	1,16,65,13
4236, Capital Outlay on Nutrition	0	0	36,89,47	37,00,00
एकूण-(जी)/Total-(g)	18,05,22	39,78,78	1,64,20,67	1,53,65,13
(एच) इतर सामाजिक सेवा यांवरील भांडवली लेखा (h) Capital Account of Other Social Services				
4250, इतर सामाजिक सेवा यांवरील भांडवली खर्च 4250, Capital Outlay on Other Social Services	34,23,20	2,06,15,33	3,56,15,32	2,77,56,17
एकूण-(एच) /Total-(h)	34,23,20	2,06,15,33	3,56,15,32	2,77,56,17
(एकूण-बी) /Total-(B)	35,93,23,85	57,33,02,57	78,63,59,41	69,95,50,51
सी. आर्थिक सेवांचा भांडवली लेखा C. Capital Account of Economic Services				
(ए) कृषि व संलग्न कार्यक्रम यांवरील भांडवली लेखा (a) Capital Account of Agriculture and Allied Activities				
4401, पीक संवर्धनावरील भांडवली खर्च 4401, Capital Outlay on Crop Husbandry	-3	0	0	0
4402, मृद व जलसंधारण यांवरील भांडवली खर्च 4402, Capital Outlay on Soil and Water Conservation	8,77,68,05	19,90,72,47	19,90,03,86	24,36,32,51

तीन-महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्चाचे विवरणपत्र / III - Statement of Capital Expenditure Outside the Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
4403, पशु संवर्धनावरील भांडवली खर्च 4403, Capital Outlay on Animal Husbandry	29,86,79	57,66,04	1,54,66,04	86,97,51
4405, मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च 4405, Capital Outlay on Fisheries	1,64,81,38	2,22,23,74	2,23,51,74	2,25,03,32
4406, वनीकरण व वन्यजीवन यांवरील भांडवली खर्च 4406, Capital Outlay on Forestry and Wild Life	8,95,51,70	14,78,83,10	12,51,57,93	15,32,51,23
4408, अन्न साठवण व वखार यांवरील भांडवली खर्च 4408, Capital Outlay on Food Storage and Warehousing	14,02,91,57	25,73,47,24	14,48,76,63	27,22,20,78
4415, कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण यांवरील भांडवली खर्च 4415, Capital Outlay on Agricultural Research and Education	2,00,71	11,90,00	11,12,87	11,35,08
4425, सहकारावरील भांडवली खर्च 4425, Capital Outlay on Co-operation	- ,66,06,40	89,00,05	74,25,05	2,67,80,06
4435, इतर कृषिविषयक कार्यक्रम यावरील भांडवली खर्च 4435, Capital Outlay on Other Agricultural Programmes	0	0	88,23,80	2,70,99,88
एकूण-(ए) /Total-(a)	33,06,73,77	64,23,82,64	52,42,17,92	75,53,20,37
(बी) ग्राम विकास यांवरील भांडवली लेखा (b) Capital Account of Rural Develop- ment				
4515, इतर ग्राम विकास कार्यक्रम यांवरील भांडवली खर्च 4515, Capital Outlay on Other Rural Develop- ment Programmes	15,26,04,13	56,24,17,14	20,54,41,53	58,15,42,17
एकूण-(बी) /Total-(b)	15,26,04,13	56,24,17,14	20,54,41,53	58,15,42,17
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम यांवरील भांडवली लेखा (c) Capital Account of Special Areas Pro- gramme				
4551, डोंगराळ क्षेत्रे यांवरील भांडवली खर्च 4551, Capital Outlay on Hill Areas	67,21,81	1,90,00,00	1,90,00,00	1,90,00,00
एकूण-(सी) /Total-(c)	67,21,81	1,90,00,00	1,90,00,00	1,90,00,00
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण यांवरील भांडवली लेखा (d) Capital Account of Irrigation and Flood Control				
4701, मोठे व मध्यम पाटबंधारे यांवरील भांडवली खर्च 4701, Capital Outlay on Major and Medium Irrigation	64,67,44,33	1,22,33,51,28	1,05,32,05,48	1,22,17,86,97
4702, लहान पाटबंधाऱ्यांवरील भांडवली खर्च 4702, Capital Outlay on Minor Irrigation	11,17,36,06	27,39,13,33	27,39,13,38	34,43,32,79
4711, पूरनियंत्रण प्रकल्पांवरील भांडवली खर्च 4711, Capital Outlay on Flood Control Projects	40,73,35	1,86,69,52	1,96,25,82	3,18,77,60
एकूण-(डी) /Total-(d)	76,25,53,74	1,51,59,34,13	1,34,67,44,68	1,59,79,97,36

तीन-महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्चाचे विवरणपत्र / III - Statement of Capital Expenditure Outside the Revenue Account

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
(ई) ऊर्जा यांवरील भांडवली लेखा (e) Capital Account of Energy				
4801, वीज प्रकल्पांवरील भांडवली खर्च 4801, Capital Outlay on Power Projects	1,70,07,20	11,17,83,67	14,82,08,39	22,17,84,98
एकूण-(ई) /Total-(e)	1,70,07,20	11,17,83,67	14,82,08,39	22,17,84,98
(एफ) उद्योग व खनिजे यांवरील भांडवली लेखा (f) Capital Account of Industry and Min-erals				
4851, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग यावरील भांडवली खर्च 4851, Capital Outlay on Village and Small Industries	6,60,95	38,61,21	29,36,21	30,10,03
4875, इतर उद्योगावरील भांडवली खर्च 4875, Capital Outlay on Other Industries	18,75,00	30,00,00	30,00,00	1,48,00,00
एकूण-(एफ) /Total-(f)	25,35,95	68,61,21	59,36,21	1,78,10,03
(जी) वाहतूक यांवरील भांडवली लेखा (g) Capital Account of Transport				
5002, भारतीय रेल्वे यांवरील भांडवली खर्च वाणिज्यिक मार्ग 5002, Capital Outlay on Indian Rail-ways-Commercial Lines	52,50,00	2,00,00,00	2,00,00,00	2,00,00,00
5054, मार्ग व पूल यांवरील भांडवली खर्च 5054, Capital Outlay on Roads and Bridges	1,17,63,83,75	1,58,43,61,31	2,21,57,61,17	2,01,32,88,16
5055, मार्ग परिवहन यांवरील भांडवली खर्च 5055, Capital Outlay on Road Transport	0	5,31,00,00	5,31,00,00	5,31,00,00
एकूण-(जी)/Total-(g)	1,18,16,33,75	1,65,74,61,31	2,28,88,61,17	2,08,63,88,16
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा यांवरील भांडवली लेखा (j) Capital Account of General Economic Services				
5452, पर्यटनावरील भांडवली खर्च 5452, Capital outlay on Tourism	47,10,24	3,51,25,37	1,59,75,00	2,64,95,85
5465, सर्वसाधारण वित्तीय व व्यापारी संस्थांमधील गुंतवणुका 5465, Investments in General Financial and Trading Institutions	11,77,00	46,00,00	46,00,00	5,00,00
5475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च 5475, Capital Outlay on Other General Eco-nomic Services	89,52	8,55,04	8,55,03	11,67,35
एकूण-(जे) /Total-(j)	59,76,76	4,05,80,41	2,14,30,03	2,81,63,20
(एकूण-सी)/(Total-C)	2,45,97,07,11	4,55,64,20,51	4,55,98,39,93	5,30,80,06,27
एकूण-तीन भांडवली खर्च /Total-III CAPITAL EXPENDITURE	2,96,86,69,65	5,56,13,04,43	5,77,61,42,39	6,52,10,39,35

चार- ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / IV - Statement of Receipt Under Debt and Deposit Heads

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals,2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
जमा/Receipts				
ऋण जमा				
DEBT RECEIPTS				
ई- सरकारी ऋण				
E. Public Debt				
6003, राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	10,35,19,50,89	12,05,50,00,00	8,77,18,00,00	12,24,68,00,01
6003, Internal Debt of the State Government				
6004, केंद्र शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	1,49,96,39,88	20,15,93,50	1,66,26,67,12	54,70,45,86
6004, Loans and Advances from the Central Government				
(एकूण-ई)/(Total-E)	11,85,15,90,77	12,25,65,93,50	10,43,44,67,12	12,79,38,45,87
एफ-कर्जे व आगाऊ रकमा				
F. Loans and Advances				
6202, शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती यांसाठी कर्जे	2,53,43	3,81,43	3,81,43	3,89,06
6202, Loans for Education,Sports,Art and Culture				
6211, कुटुंब कल्याण यासाठी कर्जे	59	0	0	0
6211, Loans for Family Welfare				
6215, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांसाठी कर्जे	29,58,57	32,86,87	32,86,87	33,52,61
6215, Loans for Water Supply and Sanitation				
6216, गृहनिर्माणासाठी कर्जे	24,02,00	1,16,50,90	1,16,50,90	1,18,83,92
6216, Loans for Housing				
6217, नगर विकासासाठी कर्जे	9,32,39	14,08,25	14,08,25	14,36,42
6217, Loans for Urban Development				
6225, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याणासाठी कर्जे	15,66,88	1,66,26	1,66,26	1,69,59
6225, Loans for Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes ,Other Backward Classes and Minorities				
6235, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यांसाठी कर्जे	0	0	0	0
6235, Loans for Social Security and Welfare				
6245, नैसर्गिक आपत्तींच्या निवारणासाठी कर्जे	29,63	87,73	87,73	89,48
6245, Loans for Relief on Account of Natural Calamities				
6250, इतर सामाजिक सेवांसाठी कर्जे	11,54,35	6,65,11	6,65,11	6,78,41
6250, Loans for Other Social Services				
6401, पीकसंवर्धनासाठी कर्जे	17,19,96	8,01	8,01	8,17
6401, Loans for Crop Husbandry				
6402, मृद व जलसंधारण यांसाठी कर्जे	26,52	44,42	44,42	45,31
6402, Loans for Soil and Water Conserveation				
6403, पशुसंवर्धनासाठी कर्जे	55,58	1,50,49	1,50,49	1,53,50
6403, Loans for Animal Husbandry				
6405, मत्स्यव्यवसायासाठी कर्जे	5,12,55	37,49,12	37,49,12	38,24,10
6405, Loans for Fisheries				

चार- ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / IV - Statement of Receipt Under Debt and Deposit Heads

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
6425, सहकारासाठी कर्जे 6425, Loans for Co-operation	76,62,34	1,63,15,99	1,63,15,99	1,66,42,31
6435, इतर कृषिविषयक कार्यक्रमांसाठी कर्जे 6435, Loans for Other Agricultural Programmes	1,81	20,20	20,20	20,60
6515, इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रमांसाठी कर्जे 6515, Loans for Other Rural Development Programmes	1	1,01	1,01	1,03
6702, लहान पाटबंधारे यांसाठी कर्जे 6702, Loans for Minor Irrigation	22	97	97	99
6801, वीज प्रकल्पांसाठी कर्जे 6801, Loans for Power Projects	10,65,45,11	15,12,78,79	15,12,78,79	15,43,04,37
6851, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग यांसाठी कर्जे 6851, Loans for Village and Small Industries	2,06,22	2,68,29	2,68,29	2,73,66
6885, उद्योग व खनिजे यांसाठी इतर कर्जे 6885, Other Loans to Industries and Minerals	3,05,26	12,90,43	12,90,43	13,16,24
7475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांसाठी कर्जे 7475, Loans for Other General Economic Services	2,52	3,48,45	3,48,45	3,55,42
7610, शासकीय कर्मचारी इत्यादींना कर्जे 7610, Loans to Government Servants etc.	3,48,98,19	4,21,11,89	4,21,11,89	4,29,54,13
(एकूण-एफ)/(Total-F)	16,12,34,13	23,32,34,61	23,32,34,61	23,78,99,32
एकूण-ऋण जमा /Total-Debt Receipts	12,01,28,24,90	12,48,98,28,11	10,66,77,01,73	13,03,17,45,19

पाच- ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / V - Statement of Disbursements Under Debt and Deposit Heads

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2020-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
खर्च / Expenditure				
ऋण खर्च				
DEBT EXPENDITURE				
ई- सरकारी ऋण				
E. Public Debt				
6003, राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	5,66,15,53,52	4,49,15,17,91	4,18,75,70,69	5,17,00,39,57
6003, Internal Debt of the State Government				
6004, केंद्र शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	9,71,00,98	12,15,44,30	12,15,44,31	13,02,57,32
6004, Loans and Advances from the Central Government				
(एकूण-ई)/(Total-E)	5,75,86,54,50	4,61,30,62,21	4,30,91,15,00	5,30,02,96,89
एफ-कर्जे व आगाऊ रकमा				
F. Loans and Advances				
6215, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांसाठी कर्जे	0	2,86,78	5,62,86,78	1
6215, Loans for Water Supply and Sanitation				
6216, गृहनिर्माणासाठी कर्जे	11,95	1,47,44	1,10,83	3,30,44
6216, Loans for Housing				
6217, नगर विकासासाठी कर्जे	19,74,16,25	22,35,27,50	15,60,27,51	15,51,28,63
6217, Loans for Urban Development				
6225, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याणासाठी कर्जे	13,27	18,18,50	18,18,50	87,61,27
6225, Loans for Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes ,Other Backward Classes and Minorities				
6245, नैसर्गिक आपत्तींच्या निवारणासाठी कर्जे	0	1	1	1
6245, Loans for Relief on Account of Natural Calamities				
6250, इतर सामाजिक सेवांसाठी कर्जे	16,44	6,53,50	6,53,38	4,54,90
6250, Loans for Other Social Services				
6401, पीक संवर्धनासाठी कर्जे	0	2	1	2
6401, Loans for Crop Husbandry				
6405, मत्स्यव्यवसायासाठी कर्जे	0	0	1,95,00	2
6405, Loans for Fisheries				
6425, सहकारासाठी कर्जे	95,47,83	1,50,99,91	1,13,24,94	35,00,04
6425, Loans for Co-operation				
6711, पूरनियंत्रण प्रकल्पांसाठी कर्जे	0	4,55,00	3,41,25	6,00,00
6711, Loans for Flood Control Projects				
6801, वीज प्रकल्पांसाठी कर्जे	38,89,80	2	79,33,99	2
6801, Loans for Power Projects				
6851, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग यांसाठी कर्जे	6,28,10	25,74,80	19,37,30	32,21,21
6851, Loans for Village and Small Industries				
6860, ग्राहकोपयोगी उद्योगांसाठी कर्जे	0	82,08	61,56	2,00,00
6860, Loans for Consumer Industries				

पाच- ऋण व ठेवींच्या शीर्षाखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / V - Statement of Disbursements Under Debt and Deposit Heads

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 20201-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
7475, इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांसाठी कर्जे 7475, Loans for Other General Economic Services	25	2	2	2
7610, शासकीय कर्मचारी इत्यादींना कर्जे 7610, Loans to Government Servants etc.	2,26,60,91	6,88,54,65	5,61,49,65	6,92,07,26
(एकूण-एफ)/(Total-F)	23,41,84,80	31,35,00,23	29,28,40,73	24,14,03,85
जी. आंतरराज्यीय तडजोड G. Inter-State Settlement				
7810, आंतरराज्यीय तडजोड 7810, Inter State Settlement	9	15	15	15
(एकूण- जी)/(Total-G)	9	15	15	15
एकूण-ऋण खर्च /Total-DEBT Expenditure	5,99,28,39,39	4,92,65,62,59	4,60,19,55,88	5,54,17,00,89

सहा-आकस्मिकता निधी शीर्षाखालील जमा / संवितरित रकमांचे विवरणपत्र
VI - Statement of Receipt/Disbursements Under Contingency Fund Heads

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
जमा/Receipts				
एच. आकस्मिकता निधीकडे हस्तांतरण H- Transfer to Contingency Fund				
7999, आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन 7999, Appropriation to the Contingency Fund	1,15,00,00,00	0	0	0
(एकूण-एच)/(Total-H)	1,15,00,00,00	0	0	0
एकूण- भाग एक-एकत्रित निधी जमा /Total PART I-CONSOLIDATED Fund Receipt	40,10,96,16,32	49,38,85,14,55	46,88,09,51,38	53,37,44,66,93
खर्च /Expenditure				
एच. आकस्मिकता निधीकडे हस्तांतरण H- Transfer to Contingency Fund				
7999, आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन 7999, Appropriation to the Contingency Fund	15,00,00,00	0	0	0
(एकूण-एच)/(Total-H)	15,00,00,00	0	0	0
एकूण- भाग एक-एकत्रित निधी खर्च /Total PART I-CONSOLIDATED Fund Expenditure	40,17,24,84,75	48,40,90,67,10	49,66,37,97,87	54,84,07,52,32

सहा-आकस्मिकता निधी शीर्षाखालील जमा / संवितरित रकमांचे विवरणपत्र
VI - Statement of Receipt/Disbursements Under Contingency Fund Heads

(रु. हजारांत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals,2020-2021	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
भाग दोन-आकस्मिकता निधी Part II-CONTINGENCY FUND				
जमा/Receipts				
8000, आकस्मिकता निधी 8000, Contingency Fund	1,05,00,00,00	0	0	0
(एकूण-भाग दोन-आकस्मिकता निधी जमा)/(Total-part II-Contingency Fund Receipt)	1,05,00,00,00	0	0	0
एकूण-भाग दोन-आकस्मिकता निधी जमा/Total-part II-Contingency Fund Receipt	1,05,00,00,00	0	0	0
खर्च /Expenditure				
भाग दोन-आकस्मिकता निधी Part II-CONTINGENCY FUND				
8000, आकस्मिकता निधी 8000, Contingency Fund	1,15,00,00,00	0	0	0
(एकूण-भाग दोन-आकस्मिकता निधी खर्च)/(Total-part II-Contingency Fund Expenditure)	1,15,00,00,00	0	0	0
एकूण-भाग दोन-आकस्मिकता निधी खर्च/Total-part II-Contingency Fund Expenditure	1,15,00,00,00	0	0	0

सात-लोकलेखा शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / VII - Statement of Receipt Under Public Account Heads

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
भाग तीन-लोक लेखा Part III-PUBLIC ACCOUNT				
जमा/Receipts				
आय. अल्पबचत, भविष्य निर्वाह निधी इ. I. Small Savings, Provident Funds etc.				
(बी) राज्य भविष्य निर्वाह निधी (b) State Provident Fund				
8009, राज्य भविष्य निर्वाह निधी 8009, State Provident Fund	44,54,65,81	65,96,41,21	65,96,41,21	69,26,23,28
एकूण-(बी) /Total-(b)	44,54,65,81	65,96,41,21	65,96,41,21	69,26,23,28
(सी) इतर लेखे (c) Other Accounts				
8011, विमा व निवृत्तीवेतन निधी 8011, Insurance and Pension Funds	8,05,40,28	7,24,46,83	7,20,82,30	8,08,75,64
एकूण-(सी) /Total-(c)	8,05,40,28	7,24,46,83	7,20,82,30	8,08,75,64
एकूण-आय/Total-I	52,60,06,09	73,20,88,04	73,17,23,51	77,34,98,92
जे. राखीव निधी. J. Reserve Funds				
(ए) व्याजी राखीव निधी (a) Reserve Funds bearing Inter- est				
8115, घसारा/नवीकरण राखीव निधी 8115, Depreciation/ Renewal Reserve Fund	0	5,00	5,00	5,00
8121, सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी 8121, General & Other Reserve Funds	50,17,45,55	58,35,84,71	58,20,07,24	53,57,93,89
एकूण-(ए)/Total-(a)	50,17,45,55	58,35,89,71	58,20,12,24	53,57,98,89
(बी) बिनव्याजी राखीव निधी (b) Reserve Funds not bearing Interest				
8222, कर्जनिवारण निधी 8222, Sinking Funds	43,10,50,69	50,00,00,00	50,00,00,00	15,00,00,00
8229, विकास व कल्याण निधी 8229, Development and Welfare funds	1,93,55,99	2,20,09,12	1,20,90,09	2,22,03,04
8235, सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी 8235, General and Other Reserve Funds	2,59,01,97	2,13,47,00	2,13,47,00	2,13,47,00
एकूण-(बी)/Total-(b)	47,63,08,65	54,33,56,12	53,34,37,09	19,35,50,04
एकूण-जे/Total-J	97,80,54,20	1,12,69,45,83	1,11,54,49,33	72,93,48,93

सात-लोकलेखा शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / VII - Statement of Receipt Under Public Account Heads

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
के. ठेवी व आगाऊ रकमा. K. Deposits and Advances				
(ए) व्याजी ठेवी (a) Deposits bearing Interest				
8336, नागरी ठेवी 8336, Civil Deposits	86,05,85,06	1,34,75,48,80	1,08,93,07,46	1,52,34,68,91
8342, इतर ठेवी 8342, Other Deposits	53,33,58,57	45,31,35,96	46,78,80,87	38,25,37,60
एकूण-(ए)/Total-(a)	1,39,39,43,63	1,80,06,84,76	1,55,71,88,33	1,90,60,06,51
(बी) बिनव्याजी ठेवी (b) Deposits not bearing Interest				
8443, नागरी ठेवी 8443, Civil Deposits	2,35,59,40,83	2,65,58,24,91	2,65,58,24,91	2,65,58,24,91
8449, इतर ठेवी 8449, Other Deposits	6,18,86,98	11,05,00,00	11,05,00,00	11,05,00,00
एकूण-(बी)/Total-(b)	2,41,78,27,81	2,76,63,24,91	2,76,63,24,91	2,76,63,24,91
(सी) आगाऊ रकमा (c) Advances				
8550, नागरी आगाऊ ठेवी 8550, Civil Advances	14,62,84,30	6,16,63,70	6,16,63,70	6,16,63,70
एकूण-(सी)/Total-(c)	14,62,84,30	6,16,63,70	6,16,63,70	6,16,63,70
एकूण-के/Total-K	3,95,80,55,74	4,62,86,73,37	4,38,51,76,94	4,73,39,95,12
एल. निलंबन आणि संकीर्ण L. Suspense and Miscellaneous.				
(बी) निलंबन (b) Suspense				
8658, निलंबन लेखे 8658, Suspense Accounts	-79,20,70	97,31,60	97,31,60	97,31,60
एकूण-(बी) /Total-(b)	-79,20,70	97,31,60	97,31,60	97,31,60
(सी) इतर लेखा (c) Other Accounts				
8670, धनादेश व बिले 8670, Cheques and Bills	1,06,62,77	2,65,51,89,48	2,65,51,89,48	2,65,51,89,48
8671, विभागीय शिल्लक 8671, Departmental Balances	50,85,70	89,31,94	89,31,94	89,31,94
8672, स्थायी रोख अग्रधन 8672, Permanent Cash Imprest	3,25	6,00	6,00	6,00
8673, रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा 8673, Cash Balance Investment Ac- count	36,01,99,92,27	57,00,00,00,00	52,00,00,00,00	55,00,00,00,00

सात-लोकलेखा शीर्षाखालील जमा रकमांचे विवरणपत्र / VII - Statement of Receipt Under Public Account Heads

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्पिय अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
8674, शासनाने ठेवलेल्या प्रतिभूती ठेवी 8674, Security Deposits Made By Government	1,42	50,00	50,00	50,00
एकूण-(सी)/Total-(c)	36,03,57,45,41	59,66,41,77,42	54,66,41,77,42	57,66,41,77,42
(ई) संकीर्ण (e) Miscellaneous				
एकूण-(ई)/Total-(e)	36,03,57,45,41	59,66,41,77,42	54,66,41,77,42	57,66,41,77,42
एकूण-एल/Total-L	36,02,78,24,71	59,67,39,09,02	54,67,39,09,02	57,67,39,09,02
एम. वित्तप्रेषणे M. Remittances				
(ए) धनप्रेष आणि इतर वित्तप्रेषणे (a) Money Orders and Other Re- mittances				
8782, एकाच लेखा अधिकारी यांना लेखे सादर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांमधील रोख वित्तप्रेषणे व समायोजने	3,38,82,53,35	3,00,28,70,53	3,00,28,70,53	3,00,28,70,53
8782, Cash Remittances and Adjust- ments between Officers rendering Ac- counts to the same Accounts Officer				
एकूण-(ए)/Total-(a)	3,38,82,53,35	3,00,28,70,53	3,00,28,70,53	3,00,28,70,53
(बी) आंतरशासन समायोजन लेखा (b) Inter Government Adjustment Account				
8786, Adjusting Account between Cantral and State Governments	33	0	0	0
8793, आंतर-राज्य निलंबन लेखा 8793, Inter-State Suspense Account	10,02	50,00	50,00	50,00
एकूण-(बी) /Total-(b)	10,35	50,00	50,00	50,00
एकूण-एम/Total-M	3,38,82,63,70	3,00,29,20,53	3,00,29,20,53	3,00,29,20,53
एकूण -तीन-लोकलेखा /Total-III Public Account	44,87,82,04,44	69,16,45,36,79	63,90,91,79,33	66,91,36,72,52
एकूण सर्व लेखे जमा/Total- All Account Receipt	86,03,78,20,76	1,18,55,30,51,34	1,10,79,01,30,71	1,20,28,81,39,45
प्रारंभीची शिल्लक /Opening Balance	-37,35,970	-58,20,545	-73,76,39,43	-73,60,78,95
एकूण बेरीज /Grand Total	86,00,04,61,06	1,18,49,48,45,89	1,10,05,24,91,28	1,19,55,20,60,50

आठ -लोकलेखा शीर्षाखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / VIII - Statement of Disbursements Under Public Account Heads

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals,2020-2021	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
खर्च /Expenditure				
आय. अल्पबचत, भविष्य निर्वाह निधी इ.				
I. Small Savings, Provident Funds etc.				
(बी) राज्य भविष्य निर्वाह निधी				
(b) State Provident Fund				
8009, राज्य भविष्य निर्वाह निधी	41,81,96,20	50,25,77,66	47,81,44,89	52,27,97,75
8009, State Provident Fund				
एकूण-(बी) /Total-(b)	41,81,96,20	50,25,77,66	47,81,44,89	52,27,97,75
(सी) इतर लेखे				
(c) Other Accounts				
8011, विमा व निवृत्तीवेतन निधी	3,38,21,03	3,69,27,85	4,70,92,42	4,79,72,31
8011, Insurance and Pension Funds				
एकूण-(सी) /Total-(c)	3,38,21,03	3,69,27,85	4,70,92,42	4,79,72,31
एकूण-आय/Total-I	45,20,17,23	53,95,05,51	52,52,37,31	57,07,70,06
जे. राखीव निधी.				
J. Reserve Funds				
(ए) व्याजी राखीव निधी				
(a) Reserve Funds bearing Interest				
8115, घसारा/ नवीकरण राखीव निधी	0	5,00	5,00	5,00
8115, Depreciation/Renewal Reserve fund				
8121, सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी	43,59,92,10	59,46,14,74	63,63,71,24	55,05,21,56
8121, General & Other Reserve Funds				
एकूण-(ए) /Total-(a)	43,59,92,10	59,46,19,74	63,63,76,24	55,05,26,56
(बी) बिनव्याजी राखीव निधी				
(b) Reserve Funds not bearing Interest				
8222, कर्जनिवारण निधी	43,10,50,69	50,00,00,00	50,00,01,78	15,00,00,00
8222, Sinking Funds				
8229, विकास व कल्याण निधी	2,50,46,88	1,95,98,01	3,71,52,77	6,52,12,00
8229, Development and Welfare funds				
8235, सर्वसाधारण व इतर राखीव निधी	2,58,91,97	2,13,47,01	2,13,58,73	2,13,47,01
8235, General and Other Reserve Funds				
एकूण-(बी)) /Total-(b)	48,19,89,54	54,09,45,02	55,85,13,28	23,65,59,01
एकूण-जे/Total-J	91,79,81,64	1,13,55,64,76	1,19,48,89,52	78,70,85,57

आठ -लोकलेखा शीर्षाखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / VIII - Statement of Disbursements Under Public Account Heads

(रु. हजारोंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals, 2020-2021	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
के. ठेवी व आगाऊ रकमा. K. Deposits and Advances				
(ए) व्याजी ठेवी (a) Deposits bearing Interest				
8336, नागरी ठेवी 8336, Civil Deposits	48,46,51,45	48,03,17,69	77,36,59,66	76,09,97,49
8342, इतर ठेवी 8342, Other Deposits	34,18,81,97	1,45,88,66,30	1,73,17,96,96	1,09,26,39,01
एकूण-(ए) /Total-(a)	82,65,33,42	1,93,91,83,99	2,50,54,56,62	1,85,36,36,50
(बी) बिनव्याजी ठेवी (b) Deposits not bearing Interest				
8443, नागरी ठेवी 8443, Civil Deposits	2,32,28,08,86	2,50,17,59,27	2,50,17,59,27	2,50,17,59,27
8449, इतर ठेवी 8449, Other Deposits	6,16,96,13	8,47,00,00	10,97,34,72	8,47,00,00
एकूण-(बी) /Total-(b)	2,38,45,04,99	2,58,64,59,27	2,61,14,93,99	2,58,64,59,27
(सी) आगाऊ रकमा (c) Advances				
8550, नागरी आगाऊ ठेवी 8550, Civil Advances	14,64,04,20	6,16,14,34	6,16,14,34	6,16,14,34
एकूण-(सी) /Total-(c)	14,64,04,20	6,16,14,34	6,16,14,34	6,16,14,34
एकूण-के/Total-K	3,35,74,42,61	4,58,72,57,60	5,17,85,64,95	4,50,17,10,11
एल. निलंबन आणि संकीर्ण L. Suspense and Miscellaneous.				
(बी) निलंबन (b) Suspense				
8658, निलंबन लेखे 8658, Suspense Accounts	2,50,26,68	1,47,06,01	1,63,74,23	2,12,26,01
एकूण-(बी) /Total-(b)	2,50,26,68	1,47,06,01	1,63,74,23	2,12,26,01
(सी) इतर लेखा (c) Other Accounts				
8670, धनादेश व बिले 8670, Cheques and Bills	0	2,65,51,89,57	2,65,51,89,57	2,65,51,89,57
8671, विभागीय शिल्लक 8671, Departmental Balances	49,26,23	82,64,91	82,64,91	82,64,91
8672, स्थायी रोख अग्रधन 8672, Permanent Cash Imprest	0	6,00	6,00	6,00

आठ -लोकलेखा शीर्षाखालील संवितरित रकमांचे विवरणपत्र / VIII - Statement of Disbursements Under Public Account Heads
(रु. हजारंत / Rs. in Thousand)

प्रधान शीर्ष Major head	प्रत्यक्ष रकमा Actuals,2020-2021	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2021-2022	सुधारलेले अंदाज Revised Estimates, 2021-2022	अर्थसंकल्प अंदाज Budget Estimates, 2022-2023
8673, रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा 8673, Cash Balance Investment Account	37,47,49,92,61	58,14,27,38,31	48,49,00,00,00	53,83,00,00,00
8674, शासनाने ठेवलेल्या प्रतिभूती ठेवी 8674, Security Deposits Made By Government	77,50,96	2,60,00,00	2,60,00,00	2,60,00,00
एकूण-(सी) /Total-(c)	37,48,76,69,80	60,83,21,98,79	51,17,94,60,48	56,51,94,60,48
(ई) संकीर्ण (e) Miscellaneous				
एकूण-(ई) /Total-(e)	37,48,76,69,80	60,83,21,98,79	51,17,94,60,48	56,51,94,60,48
एकूण-एल/Total-L	37,51,26,96,48	60,84,69,04,80	51,19,58,34,71	56,54,06,86,49
एम. वित्तप्रेषणे M. Remittances				
(ए) धनप्रेष आणि इतर वित्तप्रेषणे (a) Money Orders and Other Remittances				
8782,एकाच लेखा अधिकारी यांना लेखे सादर करणाऱ्या अधिकाऱ्यांमधील रोख वित्तप्रेषणे व समायोजने 8782, Cash Remittances and Adjustments between Offi- cers rendering Accounts to the same Accounts Officer	3,17,53,86,58	3,02,04,85,27	3,02,04,85,27	3,02,04,85,27
एकूण-(ए) /Total-(a)	3,17,53,86,58	3,02,04,85,27	3,02,04,85,27	3,02,04,85,27
(बी) आंतरशासन समायोजन लेखा (b) Inter Government Adjustment Account				
8793, आंतर-राज्य निलंबन लेखा 8793, Inter-State Suspense Account	91,20	1,15,15,31	97,60,60	96,51,61
एकूण-(बी) /Total-(b)	91,20	1,15,15,31	97,60,60	96,51,61
एकूण-एम/Total-M	3,17,54,77,78	3,03,20,00,58	3,03,02,45,87	3,03,01,36,88
एकूण -तीन-लोकलेखा /Total- III Public Account	45,41,56,15,74	70,14,12,33,25	61,12,47,72,36	65,43,03,89,11
एकूण-सर्व लेखे खर्च / Total-All Account Disbursements	86,73,81,00,49	1,18,55,03,00,35	1,10,78,85,70,23	1,20,27,11,41,43
अखेरची शिल्लक /Closing Balance	-,73,76,39,43	-55,45,446	-,73,60,78,95	-71,90,80,93
एकूण बेरीज /Grand Total	86,00,04,61,06	1,18,49,48,45,89	1,10,05,24,91,28	1,19,55,20,60,50

विधानसभेच्या मतदानासाठी स्थूल मागण्या सादर करताना अनुसरावयाच्या कार्यपद्धतीवरील टीप

विधानमंडळाच्या कायद्याद्वारे विनियोजन केले असल्याशिवाय संविधानाच्या उपबंधान्वये राज्याच्या एकत्रित निधीतून कोणतीही रक्कम काढता येत नाही. म्हणजे, राज्याच्या एकत्रित निधीमधून प्रत्येक प्रधान शीर्षानुसार किंवा मागणीनुसार वित्तीय वर्षामध्ये करावयाच्या निश्चित खर्चाला राज्य विधानमंडळाची विशेषेकरून अधिकृत मंजूरी आवश्यक असते. भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी ठरवून दिलेल्या लेखांकन पद्धतीनुसार, त्या त्या प्रधान शीर्षाखालील खर्च कमी करून जमेच्या किंवा वसुलीच्या रकमा लेख्यात समायोजित केलेल्या असल्या तरीही अशा प्रकारची मंजूरी आवश्यक असते. तदनुसार विधानसभेच्या मतासाठी सादर केलेली २०२२-२०२३ ची स्थूल विनियोजने व राज्याच्या एकत्रित निधीवर आकारावयाची विनियोजने दर्शविणारी अनुसूची पृष्ठे १ ते १०७ वर छापलेली आहेत. अनुसूचीतील काही मागण्यांत समाविष्ट करण्यात आलेला खर्च हा एकाहून अधिक मंत्र्यांशी संबंधित असल्यामुळे सोयीच्या दृष्टीने अशा मागण्या अधिकतम तरतुदींवर नियंत्रण असणाऱ्या मंत्र्यांच्या नावाखाली आल्या आहेत.

२. भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २०३ (३) अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे, महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांनी विनियोजन अनुसूचीमध्ये नमूद केलेल्या २०२२-२०२३ च्या अनुदानविषयक मागण्यांचा विचार करण्याची महाराष्ट्र विधानसभेला शिफारस केली आहे.

A NOTE ON THE PROCEDURE OF PRESENTING GROSS DEMANDS TO THE VOTE OF THE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Under the provisions of the Constitution, it is not permissible to withdraw any money from the Consolidated Fund of the State except under appropriation made by law of the Legislature. In other words, positive expenditure to be incurred during a financial year out of the Consolidated Fund of the State under each major head or a demand is required to be specifically authorised by the State Legislature. Notwithstanding the receipts or recoveries under the major head or demand which are adjusted in reduction of the expenditure thereunder, according to the principles of accounting laid down by the Comptroller and Auditor General of India. Accordingly, a schedule showing the gross appropriations for the year 2022-2023 which are put to the vote of the Legislative Assembly and also those that are proposed to be charged on the Consolidated Fund of the State is printed at pages 1 to 107. Expenditure included in some of the demands in the Schedule pertains to more than one Minister. For convenience such demands are shown in the name of the Minister controlling the largest provision.

2. The Governor of Maharashtra has recommended to the Maharashtra Legislative Assembly the consideration of the demands for grants for 2022-2023 specified in the Schedule of Appropriations as required by Article 203 (3) of the Constitution of India.